

۱۰. لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ : هرگز آنان را بی نیاز

نکند - وَقُودُ : هیزم

۱۱. ذَابٍ : شیوه - آلِ فِرْعَوْنَ : فرعونیان -

كَذَّبُوا بِ... : ... را دروغ شمردند -

أَخَذَهُمْ : آنان را مجازات کرد - يَذْنُوهُمْ :

به سبب گناهانشان - الْعِقَابُ : کیفر، مجازات

۱۲. سَتُغْلَبُونَ : به زودی مغلوب

می شوید - تُحْشَرُونَ : برانگیخته و جمع

خواهید شد - بَيْتِ الْمِهَادِ : چه بد آرامگاهی است

۱۳. فِتْنَتَيْنِ : دو گروه - التَّقَاتِ : با هم

روبرو شدند - تُقَاتِلُ : می جنگید - أُخْرَى :

(گروه) دیگری - يَرَوْنَهُمْ : آنان را

می دیدند - مِثْلِهِمْ : دو برابر آنان - رَأَى

الْعَيْنِ : دیدن با چشم - يُؤَيِّدُ : نیرو

می دهد - أُولَى الْأَبْصَارِ : اهل بینش

۱۴. زَيْنَ : زینت داده شده است - الشَّهَوَاتِ : خواهش های نفس - الْبَنِينَ : پسران (فرزندان) - الْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ :

اموال فراوان (کیسه های انباشته) - الذَّهَبِ : طلا - الْفِضَّةِ : نقره - الْحَيْلِ : اسبها - الْمُسَوَّمَةِ : نشان دار - الْأَنْعَامِ :

چهارپایان (شتر، گاو، گوسفند) - الْحَرْثِ : کشت زار - مَتَاعُ : وسیله بهره مندی - حُسْنُ الْمَتَابِ : سرانجام نیکو

۱۵. أَنْتَبِئْكُمْ : شما را آگاه کنم - خَيْرٍ : بهتر - اتَّقُوا : تقوا پیشه کردند - الْأَنْهَارِ : نهرها - مُطَهَّرَةٌ : پاک شده -

رِضْوَانُ : خشنودی

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾ كَذَابِ آلِ
فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ
وَتُحْشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ
لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ التَّحَاتِّ فِئَةٌ تَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَأُخْرَى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلِهِمْ رَأَى الْعَيْنِ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لَأُولِي
الْأَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ
وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَتَابِ ﴿١٤﴾ قُلْ
أَوْتَيْنَاكُمْ خَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ لِمَنْ لَدُنَّ اتَّقُوا عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَنَّتْ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَنِيتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْغَزِيُّ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ فِي الْإِسْلَامِ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ حَاجَّوكَ فَقُلْ أَسَلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعْتُ وَقُلْ لِلَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيَّةَ أَسَلَمْتُ فَإِنْ أَسَلَمُوا فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

۱۶. اِغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا: گناهان ما را ببامرز -

قِنَا: ما را حفظ کن

۱۷. الْقَنِيتِينَ: فرمانبرداران، خاضعان -

الْأَسْحَارِ: سحرگاهان

۱۸. شَهِدَ: گواهی می دهد - أُولُو الْعِلْمِ:

اهل دانش - قَائِمًا بِالْقِسْطِ: در حالی که

(خدا) قیام به عدالت دارد - الْغَزِيُّ:

همیشه پیروز

۱۹. اوتوا: داده شده اند - بَغْيًا: از روی

ستم

۲۰. اِنْ حَاجَّوكَ: اگر با تو بحث و جدال

کنند - أَسَلَمْتُ: تسلیم کردم - وَجْهِيَ:

وجودم - اِتَّبَعْتُ: از من پیروی کرده

است - اوتوا: رک: ۱۹ - الْأُمِّيَّةَ:

درس ناخواندگان (مشرکان) - قَدْ

اهْتَدَوْا: قطعاً هدایت یابند - اِنْ تَوَلَّوْا:

اگر روی بگردانند - الْبَلْغُ: رساندن پیام

۲۱. بَشِّرْهُمْ: آنان را مژده بده

۲۲. حَبِطَتْ: تباه شده است - مَا... مِنْ نَاصِرِينَ: (هیچ) یاورى نیست

۲۳. **أَلَمْ تَرَ: آيا ننگريستی؟ - اوتوا:** داده

شده‌اند - **يُدْعَوْنَ:** فرا خوانده می‌شوند -

لِيَحْكُمَ: تا داوری کند - **يَتَوَلَّى:** روی

می‌گردانند - **فَرِيقٌ:** گروهی - **وَهُمْ**

مُعْرِضُونَ: در حالی که به روی گردانی عادت دارند

۲۴. **لَنْ تَمْسَنَا:** هرگز به ما نرسد - **آيَاتًا**

مَعْدُودَاتٍ: چند روزی - **عَرَّهْمُ:** آنان را

فریفته است - **كَانُوا يَفْتَرُونَ:** دروغ

می‌بستند

۲۵. **كَيْفَ:** (حال آنان) چگونه است؟ -

لَا رَيْبَ: (هیچ) شکى نیست - **وُقِّيَتْ:**

به طور کامل داده شود

۲۶. **الْمَلِكِ:** حکومت، پادشاهی - **تُوقَى:**

می‌دهی - **تَنْزِعُ:** می‌ستانى - **تُعْزُ:** عزت

می‌دهی - **تُذِلُّ:** خوار می‌کنى - **قَدِيرٌ:**

توانا

۲۷. **تَوَلَّجُ:** داخل می‌کنى - **تُخْرِجُ:** بیرون می‌آوری - **تَرْزُقُ:** روزى می‌دهی

۲۸. **لَا يَتَّخِذُ... أَوْلِيَاءَ:** نباید دوست و سرپرست بگیرند - **لَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ:** هیچ رابطه‌ای با خدا ندارد - **أَنْ تَتَّقُوا**

وَهُمْ تُقْلَةُ: اینکه از آنان خیلی بیمناک باشید (تقیه کنید) - **يُحَذِّرُكُمْ:** شما را بیم می‌دهد - **الْمَصِيرُ:** سرانجام

۲۹. **إِنْ تُخْفُوا:** اگر پنهان کنید - **صُدُورِكُمْ:** سینه‌هایتان - **تُبْدُوهُ:** آن را آشکار کنید - **قَدِيرٌ:** توانا

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جُمِعَتْ لَهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُقِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكُ الْمُلْكِ تُوقِ الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعِ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تَوَلَّجَ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتَوَلَّجَ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقْلَةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ قُلِ إِن تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ إِنْ اللَّهُ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَمْرِئُؤَ اِنَّ لَكَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

السَّمِيعُ : رک : ۳۴

۳۰. تَجِدُ: می‌یابد - مُحْضَرًا: حاضر - تَوَدُّ:

آرزو می‌کند - لَوْ: کاش - أَمَدًا بَعِيدًا:

فاصله‌ای زیاد - يُحَذِّرُكُمْ: شما را بیم

می‌دهد - رَءُوفٌ: دلسوز

۳۱. إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ: اگر دوست دارید -

اتَّبِعُونِي: مرا پیروی کنید - يُحِبُّكُمْ:

(تا) شما را دوست بدارد - يَغْفِرْ لَكُمْ

ذُنُوبَكُمْ: گناهانتان را بیامرزد

۳۲. أَطِيعُوا: اطاعت کنید - إِنْ تَوَلَّوْا:

اگر رو بگردانند

۳۳. اصْطَفَى: برگزید - آل: خاندان

۳۴. ذُرِّيَّةً: فرزندان - بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ:

یکدست - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۳۵. امْرَأَتُ: همسر - بَطْنِي: شکم من -

مُحَرَّرًا: آزادشده (از امور دنیوی و

خدمتگزار خانه خدا) - تَقَبَّلَ: بپذیر -

۳۶. وَضَعْتُهَا: او را به دنیا آورد - أَنْثَى: دختر - أَعْلَمُ: داناتر - الذَّكَرُ: پسر - سَمَّيْتُهَا: او را نامیدم - أُعِيذُهَا بِكَ: او

را در پناه تو قرار می‌دهم - ذُرِّيَّتَهَا: فرزندان - الرَّجِيمُ: رانده شده

۳۷. تَقَبَّلَهَا: او را پذیرفت - قَبُولٌ: پذیرشی - حَسَنٌ: نیکو - أَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا: او را به نیکویی پرورش داد -

كَفَّلَهَا زَكَرِيَّا: زکریا را سرپرست او (مریم) قرار داد - كُلَّمَا: هرگاه - وَجَدَ: می‌یافت - آتَى: چگونه، از کجا -

يَرْزُقُ: روزی می‌دهد

۳۸. هُنَالِكَ: آنجا (در آن هنگام) - دَعَا:

خواند - هَبْ لِي: به من عطا کن - لَدُنْكَ:

نزد خودت - ذُرِّيَّةً: فرزندان - طَيْبَةً:

پاکیزه - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۳۹. نَادَتْهُ: او را ندا دادند - يُصَلِّي: نماز

می خواند - يُبَشِّرُكَ: تو را مژده می دهد -

مُصَدِّقًا: تصدیق کننده - کَلِمَةً مِنْ

الله: مخلوق خاص خدا، حضرت عیسی

(ع) - سَيِّدًا: بزرگوار - حَصُورًا:

خویشتر دار

۴۰. أَنْتَ: از کجا، چگونه - عَلَّمُ:

پسری - قَدْ بَلَغَنِي: در حالی که به من

رسیده است - الْكِبَرُ: پیری - إِمْرَأَتِي:

همسرم - عَاقِرٌ: نازا

۴۱. أَلَا تُكَلِّمُ: که نتوانی سخن بگویی -

ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ: سه روز - رَمَزًا: به اشاره و

هُنَالِكَ دَعَا رَكِبًا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ أَنْ يَكُونَ لِي غُلَمٌ وَقَدْ بَلَغَنِي الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمَزًا وَادَّكُرَ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٤١﴾ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾ يَمْرُؤُا اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَقْلَامُهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾ إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

رمز - اذْكُر: یاد کن - سَبِّح: تسبیح کن - بِالْعَشِيِّ: شامگاه - الْإِبْكَارِ: صبحگاه

۴۲. اصْطَفَاكِ: تو را برگزید - طَهَّرَكِ: تو را پاک گردانید

۴۳. اقْنُتِي: (خاضعانه) فرمانبرداری کن - اسْجُدِي: سجده کن - ارْكَعِي: رکوع کن - الرَّاكِعِينَ: رکوع کنندگان

۴۴. أَنْبَاءُ: اخبار - نُوحِيهِ: آن را وحی می کنیم - مَا كُنْتَ: نبود - لَدَيْهِمْ: نزد آنان - يُقْلِقُونَ أَقْلَامَهُمْ: قلم هایشان

را (برای قرعه) می انداختند - أَيُّهُمْ: کدام یک از آنان - يَكْفُلُ: سرپرستی کند - يَخْتَصِمُونَ: کشمکش می کردند

۴۵. يُبَشِّرُكِ: به تو مژده می دهد - کَلِمَةٍ مِنْهُ: رک: ۳۹ - وَجِيهًا: آبرومند

۴۶. **يُكَلِّمُ**: سخن می گوید - **المهد**:

گهواره - **كهلاً**: در بزرگسالی

۴۷. **أَنَّى**: از کجا، چگونه - **وَلَدٌ**:

فرزندى - **وَلَمْ يَمَسْسَنِي بَشَرٌ**: در حالی که

دست کسی به من نرسیده است - **قَضَى**:

اراده کند - **كُنْ**: موجود شو

۴۸. **يُعَلِّمُهُ**: به او یاد می دهد

۴۹. **قَدْ جِئْتُكُمْ بِ...**: ... را برای شما

آورده ام - **الطَّيْنِ**: گِل - **هَيْئَةً**: شکل -

الطَّيْرِ: پرنده - **أَنْفَعُ**: می دهم - **أَبْرِي**:

شفا می دهم - **الأكمة**: کور مادرزاد -

الْأَبْرَصَ: مبتلا به بیماری پیسی (سفید

شدن قسمت هایی از پوست بدن) -

أُحَى: زنده می کنم - **الموتى**: مردگان -

أَتَيْتُكُمْ: به شما خبر می دهم - **تَأْكُلُونَ**:

می خورید - **تَذْخِرُونَ**: ذخیره می کنید -

و يُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾
قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسْسَنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ
اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
﴿٤٧﴾ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ
وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
أَنِّي أَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطَّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِ
الْمَوْتِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ
فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُم إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾
وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَحْلَلْ لَكُمْ
بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿٤٩﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥٠﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥١﴾

بُيُوتِكُمْ: خانه هایتان

۵۰. **مُصَدِّقًا**: تصدیق کننده - **مَا بَيْنَ يَدَيَّ**: آنچه نزد من است - **لِأَحْلَلْ**: تا حلال کنم - **حُرِّمَ**: حرام شده است -

جِئْتُكُمْ بِ...: رک: ۴۹ - **اطيعون**: از من اطاعت کنید

۵۱. **صِرَاطٌ**: راه

۵۲. **أَحَسَّ**: پی برد - **أنصاری**: یاورانم - **الحواریون**: یاران خاص حضرت عیسی (ع) - **اشهد**: گواه باش -

مُسْلِمُونَ: تسلیم شدگان

۵۳۔ اِتَّبَعْنَا: پیروی کر دیم - الشَّہِدِیْنَ:

گواہان

۵۴۔ خیر: بہترین

۵۵۔ اِنِّیْ مُتَوَفِّیْكَ: من تو را برمی گیرم۔

رافِعُكَ : تو را بالا می برم - **مُطَهِّرُكَ :**

تو را پاکیزه (و دور) می کنم - جاعِلُ :

قرار می‌دهم - اِتَّبِعُكَ : از تو پیروی

کردند - مَرِجِعُكُمْ : بازگشت شما -

آحکُم: داوری می کنم

۵۶۔ اُعَذِّبْهُمْ : عذابشان می کنم - ما ...

مِنْ نَصْرَيْنَ: (هیچ) یاورى نیست

۵۷- یُوفِّیْم : به طور کامل به ایشان

می دهد

۵۸۔ ذٰلِكَ نَتْلُوْهُ: اَن رَّا كِه مٰی خوانیم -

الذِّكْرُ الْحَكِيمُ : پند حکیمانہ

۵۹- تَرَاب: خاک - کُن: موجود شو

٤٠. لا تَكُنْ : نباش - الْمُحْتَرِمِينَ :

تردید کنندگان

۶۱- **حَاجَّكَ**: با تو بحث و جدال کرد - **تَعَالُوا**: بیایید - **نَدْعُ**: (تا) بخوانیم - **أَبْنَاءُنَا**: پسرانمان - **نِسَاءُنَا**: زنانمان -

أَنْفُسَنَا: کسانی که مانند جان ما هستند - **نَبْتَهِلُ:** دعا و تضرع کنیم - **الْكُذِبِيْنَ:** دروغ گوینان

۶۲. الْقَصَصُ: داستان - الْعَزِيزُ: همیشه

پیروز

۶۳. اِنْ تَوَلَّوْا: اگر روی بگردانند

۶۴. تَعَالَوْا: بیاوید - کَلِمَةٍ: سخنی -

سَوَاءٍ: یکسان - لَا يَتَّخِذَ... اَرْبَابًا: به

خدایی نگیرد - اِنْ تَوَلَّوْا: رک: ۶۳ -

اِشْهَدُوا: گواه باشید - مُسْلِمُونَ:

تسلیم‌شدگان

۶۵. لَمْ: برای چه؟ - تُحَاجُّوْنَ: بحث و

جدال می‌کنید - فِي اِبْرَاهِيمَ: در مورد

(دین) ابراهیم - وَمَا اُنْزِلَتْ: در حالی که

نازل نشده است

۶۶. هَآنَتْ هَؤُلَاءِ: هان! شما آن‌هایی

هستید که - حَاجَّجْتُمْ: بحث و جدال

کردید - لَمْ: رک: ۶۵

۶۷. نَصْرَانِيًّا: مسیحی - حَنِيفًا: حق‌گرا

۶۸. اُولٰٓئِ: سزاوارترین - اِتَّبَعُوْهُ: او را

اِنَّ هٰذَا لَهٗوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ وَاِنَّ اللّٰهَ
لَهٗوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِيْنَ
﴿٦٣﴾ قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُنْشِرَكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا
بِآثَانَا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تُحَاجُّوْنَ فِيْ
اِبْرٰهِيْمَ وَمَا اُنْزِلَتْ التَّوْرَةُ وَالْاِنْجِيلُ اِلَّا مِنْ بَعْدِهِ
اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٥﴾ هَآنَتْ هَؤُلَاءِ حَاجَّجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
فَلِمَ تُحَاجُّوْنَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ اِبْرٰهِيْمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦٧﴾ اِنَّ اَوَّلِي النَّاسِ
بِاِبْرٰهِيْمَ لِلَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ وَهٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَاللّٰهُ
وَلِيُّ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٨﴾ وَدَّتْ طَآئِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَوْ
يُضِلُّوْكُمْ وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٦٩﴾
يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِآيٰتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ﴿٧٠﴾

پیروی کردند - وَلَوْ: سرپرست

۶۹. وَدَّتْ: آرزو کردند - لَوْ يُضِلُّوْكُمْ: که شما را گمراه کنند - مَا يَشْعُرُوْنَ: نمی‌فهمند

۷۰. لَمْ: رک: ۶۵ - تَشْهَدُوْنَ: (به حقانیت پیامبر) گواهی می‌دهید

۷۱. **يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا** : برای چه؟ - **تَلِيْسُوْنَ** : می پوشانید -

تَكْتُمُوْنَ : پنهان می کنید

۷۲. **اٰمِنُوا** : ایمان بیاورید - **وَجَهَ النَّهَارِ** :

آغاز روز - **اُكْفَرُوا** : انکار کنید - **ءَاخِرِهِ** :

پایان آن (روز) - **يَرْجِعُوْنَ** : (از اسلام)

برگردند

۷۳. **لَا تُؤْمِنُوا** : ایمان (واقعی) نیاورید -

تَبِعَ : پیروی کند - **اَنْ يُؤْتَى** : (اقرار

نکنید) که داده شده است - **اَوْتِيْتُمْ** : به

شما داده شده است - **يُحَاجُّوْكُمْ** :

(بتوانند) با شما بحث و جدال کنند -

يُؤْتِيهِ : آن را می دهد - **وَاسِعٌ** :

گشایش گر

۷۴. **يَخْتَصُّ** : اختصاص می دهد - **ذُو** :

صاحب، دارا

۷۵. **اِنْ تَأْمَنُ** : اگر او را امین بشماری -

يَقْنَطَارُ : بر مالی فراوان - **يُؤَدِّهِ** : آن را

يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَلْبِسُوْنَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوْنَ الْحَقَّ
وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ ؕ اٰمِنُوْا
بِالَّذِىٓ اُنْزِلَ عَلٰى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَجَهَ النَّهَارِ وَ اَكْفَرُوْا ؕ ؕ اٰخِرِهِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُوْا اِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِيْنََكُمْ قُلْ اِنَّ
الْهُدٰى هُدٰى اللّٰهِ اَنْ يُؤْتٰى اَحَدٌ مِّثْلَ مَا اُوْتِيْتُمْ اَوْ يَحَاجُّوْكُمْ
عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ
وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيْمِ ﴿٧٤﴾ وَمِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مَن اِنْ تَأْمَنُ بِدِيْنَارٍ لَا يُؤَدِّهِ اِلَيْكَ اِلَّا
مَادُمْتَ عَلَيْهِ قَآئِمًا ۚ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لَيْسَ عَلَيْنَا فِى
الْاٰمِيْنِ سَبِيْلٌ وَيَقُوْلُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٥﴾
بَلٰى ۚ مَن اَوْفٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقٰ ۖ فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٧٦﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ يَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمٰنِهِمْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۙ اُولٰٓئِكَ
لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ
اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٧﴾

برمی گرداند - **بِدِيْنَارٍ** : بر دیناری (مال کمی) - **مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا** : پیوسته (برای مطالبه) مراقبش باشی -

الْأَمِيْنِ : غیر اهل کتاب، درس ناخواندگان - **سَبِيْلٌ** : راهی (برای مطالبه) - **الْكَذِبَ** : دروغ

۷۶. **بَلٰى** : آری - **اَوْفَ** : وفا کند - **اِتَّقَى** : تقوا پیشه کند

۷۷. **يَشْتَرُوْنَ بِ... : ...** را می فروشند - **أَيْمَانِهِمْ** : سوگندهایشان - **ثَمَنًا قَلِيْلًا** : به بهایی اندک - **لَا خَلَاقَ** : (هیچ) بهره‌ای

نیست - **لَا يُكَلِّمُهُمْ** : با آنان سخن نمی گوید - **لَا يَنْظُرُ** : نمی نگرد (توجه نمی کند) - **لَا يُزَكِّيهِمْ** : آنان را پاکیزه

نمی دارد

۷۸. فَرِيقًا : گروهی - يَلُودَنَّ السِّنَّتَهُمْ

بِالْكِتَابِ : زبان‌هایشان را برای

(تحریف) کتاب می‌گردانند - لِيَحْسَبُوهُ

مِنَ الْكِتَابِ : تا آن را از کتاب (آسمانی)

بپندارید - الْكَذِبِ : دروغ

۷۹. مَا كَانَ لِشَيْءٍ : سزاوار هیچ بشری

نیست - أَنْ يُؤْتِيَهُ : که به او بدهد -

الْحُكْمَ : علم (به معارف الهی) - لَكِنْ :

بلکه (سزاوار است که بگوید) - رَبَّنَا :

مردان خدایی - كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ : یاد

می‌دادید - كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ : (کتاب را)

می‌خواندید

۸۰. وَلَا يَأْمُرُكُمْ : و نیز سزاوار نیست که

به شما فرمان دهد - أَنْ تَتَّخِذُوا ...

أَرْبَابًا : که ... را به خدایی بگیرید

۸۱. ميثاق : پیمان محکم - التَّيِّبِينَ :

پیامبران - لَمَّا آتَيْنَاكُمْ : هرگاه به شما دادم - مُصَدِّقٌ : تصدیق‌کننده - لَتُؤْمِنُنَّ : حتماً ایمان آورید - لَتَنْصُرُنَّهُ :

حتماً او را یاری کنید - أَقْرَرْتُمْ : اقرار کردید - أَخَذْتُمْ : پذیرفتید - اصری : پیمان محکم من - أَقْرَرْنَا : اقرار کردیم -

إشهدوا : گواه باشید

۸۲. تَوَلَّى : روی گرداند - الْفَاسِقُونَ : نافرمانان

۸۳. يَبْغُونَ : می‌طلبند - أَسْلَمَ : تسلیم است - طَوْعًا وَكَرْهًا : خواه و ناخواه - يُرْجَعُونَ : بازگردانده می‌شوند

قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ
دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾
كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا
أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ
عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ
بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلْءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ افْتَدَىٰ
بِهِ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٩١﴾

۸۴ - الأسباط : (پیامبران از) نوادگان

(حضرت یعقوب) - اوتی : داده شده است -

لَا نُفَرِّقُ : فرق نمی گذاریم - نَحْنُ لَهُ

مُسْلِمُونَ : ما تسلیم او هستیم

۸۵ - يَبْتَغِ : طلب کند - لَنْ يُقْبَلَ : هرگز

پذیرفته نشود

۸۶ - شَهِدُوا : گواهی دادند

۸۸ - لَا يُخَفَّفُ : سبک نمی شود - لَا هُمْ

يُنْظَرُونَ : مهلت داده نمی شوند

۸۹ - تَابُوا : توبه کردند - أَصْلَحُوا :

اصلاح کردند

۹۰ - أَزْدَادُوا : افزودند - لَنْ يُقْبَلَ : رک :

۸۵ - الضَّالُّونَ : گمراهان

۹۱ - مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ : در حال کفر مردند -

لَنْ يُقْبَلَ : رک : ۸۵ - مِلْءُ الْأَرْضِ

ذَهَبًا : زمین پر از طلا - وَلَوْ افْتَدَىٰ بِهِ :

هر چند دو برابر آن را برای رهایی بدهد -

مَا... مِنْ نَّاصِرِينَ : (هیچ) یاورى نیست

۹۲. **لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا** : هرگز دست نیابید - **الْبِرَّ** :

نیکی - **حَتَّى تُنْفِقُوا** : تا انفاق کنید - **مِمَّا** :

مِنْ + ما - **تُحِبُّونَ** : دوست دارید - **ما**

تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ : هر آنچه انفاق می کنید

۹۳. **حَلَالًا** : حلال - **حَرَّم** : حرام کرده بود -

إِسْرَءِیلُ : حضرت یعقوب (ع) - **أَنْ**

تُنَزَّلَ : که نازل شود - **فَأَتُوا بِ...** : پس ...

را بیاورید - **أَتْلُوها** : آن را تلاوت کنید

۹۴. **افْتَرَى... الكَذِبَ** : دروغ باند

۹۵. **اتَّبِعُوا** : پیروی کنید - **مِلَّةَ** : آئین -

حَنِيفًا : حق گرا

۹۶. **بَيْتٍ** : خانه ای - **وُضِعَ** : نهاده شده -

لِلنَّاسِ : برای (عبادت) مردم - **لِلَّذِي** :

همان است که - **بَيْكَةً** : در مسجد الحرام

(که به خاطر طواف، نماز و عبادت محل ازدحام است)

۹۷. **مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ** : سنگی که اثر پای

حضرت ابراهیم (ع) روی آن وجود دارد - **كَانَ ءَامِنًا** : در امان باشد - **حِجُّ الْبَيْتِ** : قصد (زیارت) خانه خدا -

اسْتَطَاعَ... سَبِيلًا : بتواند راه یابد

۹۸. **لَمْ** : برای چه؟ - **شَهِيدٌ** : گواه

۹۹. **لَمْ** : رک : ۹۸ - **تَصُدُّونَ** : باز می دارید - **تَبْغُونَهَا عِوَجًا** : انحراف آن را می خواهید - **وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ** : در حالی که شما

(بر حقانیت آن) گواهید - **عَمَّا** : عَنْ + ما

۱۰۰. **إِنْ تُطِيعُوا** : اگر اطاعت کنید - **فَرِيقًا** : گروهی - **أَوْتُوا** : داده شده اند - **يُرَدُّوْكُمْ** : شما را برمی گردانند

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ ۚ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾ وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

۱۰۱. وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ : در حالی که بر

شما خوانده می شود - **فِيكُمْ** : در میان

شما - **يَعْتَصِم** : پناه آورد - **قَدْ هُدِيَ** :

قطعاً هدایت شده است - **صِرَاطٍ** : راه

۱۰۲. **اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ** : آن چنان که

شایسته است تقوای خدا را پیشه کنید -

لَا تَمُوتُنَّ : هرگز از دنیا نروید - **وَأَنْتُمْ**

مُسْلِمُونَ : در حالی که مسلمان هستید

۱۰۳. **اعْتَصِمُوا** : پناه آرید - **حَبْلِ اللَّهِ** :

رشته پیوند الهی - **لَا تَفَرَّقُوا** : پراکنده

نشوید - **اذْكُرُوا** : به یاد آرید - **كُنْتُمْ**

أَعْدَاءٌ : دشمن (یکدیگر) بودید - **أَلَّفَ** :

پیوند داد - **أَصْبَحْتُمْ... إِخْوَانًا** : برادر

شدید - **شَفَا** : لبه، کنار - **أَنْقَذَكُمْ** : شما

را نجات داد - **يُبَيِّنُ** : آشکار می کند -

تَهْتَدُونَ : هدایت یابید

۱۰۴. **وَلَتَكُنْ** : (و + لَتَكُنْ) و باید باشند - **أُمَّةٌ** : گروهی - **يَدْعُونَ** : فراخوانند - **الْمُفْلِحُونَ** : رستگاران

۱۰۵. **تَفَرَّقُوا** : پراکنده شدند

۱۰۶. **تَبْيَضُّ** : سفید می شود - **وُجُوهٌ** : چهره های - **تَسْوَدُّ** : سیاه می شود - **ذُوقُوا** : بچشید

۱۰۷. **ابْيَضَّتْ** : رک : ۱۰۶ - **وُجُوهُهُمْ** : رک : ۱۰۶

۱۰۸. **تَتْلُوها** : آن را می خوانیم - **ما... يُرِيدُ** : نمی خواهد

۱۰۹. **تَرْجِعُ**: بازگردانده می شود

۱۱۰. **خَيْرَ**: بهترین - **أُخْرِجَتْ**: پدیدار

شده است - **خَيْرًا**: بهتر - **الْفَاسِقُونَ**:
نافرمانان

۱۱۱. **لَنْ يَضُرَّوْكُمْ**: هرگز به شما زیان

نرسانند - **أَذَى**: آزاری (اندک) - **إِنْ**

يُقَاتِلُوكُمْ: اگر با شما بجنگند -

يُؤَلِّوْكُمْ الْاَدْبَارَ: به شما پشت می کنند

(فرار می کنند) - **لَا يُنْصِرُونَ**: یاری
نمی شوند

۱۱۲. **ضُرِبَتْ**: مقرر شد - **آيِنَ مَا**: هر

کجا - **تُقَفَّوْا**: یافت شوند - **بِحَبْلِ مِنْ**

اللَّهِ: (در حالت تمسک) به رشته پیوندی

از جانب خدا (پذیرش اسلام) - **حَبْلِ**

مِنَ النَّاسِ: (با تمسک به) رشته پیوندی

از جانب مردم (پرداخت جزیه) - **بَاءَوْ**:

گرفتار شدند - **الْمَسْكَنَةُ**: درماندگی -

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَ إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ
عَاَمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ
وَ أَكْثَرُهُمْ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَنْ يَضُرَّوْكُمْ إِلَّا أَذًى وَ إِنْ
يُقَاتِلُوكُمْ يُؤَلِّوْكُمْ الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصِرُونَ ﴿١١١﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الدَّلِيلَةُ أَيْنَ مَا ثَقَفُوا إِلَّا إِحْبِلِ مِنَ اللَّهِ وَ حَبْلٍ مِنَ النَّاسِ
وَ بَاءَوْ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِثَايِتِ اللَّهِ وَ يَقْتُلُونَ الْاَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَ كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾ لَيْسُوا
سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ
ءَانَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ
الْآخِرِ وَ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾ وَ مَا
يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

عَصَوْا: نافرمانی کردند - **كَانُوا يَعْتَدُونَ**: تجاوز می کردند

۱۱۳. **لَيْسُوا**: نیستند - **سَوَاءً**: یکسان - **أُمَّةٌ**: گروهی - **قَائِمَةٌ**: استوار (در طاعت خدا) - **يَتْلُونَ**: می خوانند - **ءَانَاءَ**

الَّيْلِ: در ساعاتی از شب

۱۱۴. **يُسَارِعُونَ**: می شتابند

۱۱۵. **لَنْ يُكْفَرُوهُ**: هرگز از آن (پاداش) محروم نمی شوند

۱۱۶. لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ : هرگز آنان را بی نیاز

نکند - أَصْحَابُ النَّارِ : اهل آتش

۱۱۷. مَا يُنْفِقُونَ : آنچه (برای رسیدن به

اهداف شومشان) خرج می کنند - رِيح :

بادی - صِرٌّ : سرمایی شدید - أَصَابَتْ :

برسد (بوزد) - حَرَتْ : کشتزار - أَهْلَكَتُهُ :

آن را نابود کند

۱۱۸. لَا تَتَّخِذُوا : نگیرید - بِطَانَةً : محرم

رازی - لَا يَأْلُوْنَكُمْ : درباره شما کوتاهی

نمی کنند - خَبَالًا : (از هیچ) شر و

فسادی - وَدَّوْا : دوست دارند - مَا عَنِتُّم :

رنج و مشقت شما را - قَدْ بَدَتْ : قطعاً

آشکار است - الْبَغْضَاءُ : تنفر، دشمنی -

أَفْوَهِهِمْ : دهان هایشان (سخنانشان) -

تُخْفِي : پنهان می دارد - صُدُورُهُمْ :

سینه هایشان - قَدْ بَيَّنَّا : قطعاً آشکار

کرده ایم

۱۱۹. هَآنَتْ أَوْلَاءُ تُحِبُّوْنَهُمْ : هان! این شما یاران را دوست دارید - لَقَوْكُمْ : با شما روبرو شوند - خَلَوْا : خلوت

کنند - عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْآنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ : از (شدت) خشم بر شما سر انگشتان (خود) را به دندان می گزند - مَوْتُوا :

بمیرید - ذَاتِ الصُّدُورِ : (اسرار) درون سینه ها

۱۲۰. إِنْ تَمْسَسْكُمْ : اگر به شما رسد - حَسَنَةٌ : خیر و خوبی (نعمت و گشایشی) - تَسُوْهُمْ : آنان را غمگین کند - إِنْ

تُصِيبْكُمْ : اگر به شما رسد - سَيِّئَةٌ : بدی و ناخوشی - يَفْرَحُوا : شاد شوند - تَتَّقُوا : تقوا پیشه کنید - لَا يَضُرُّكُمْ :

به شما زبانی نمی رساند - كَيْدُهُمْ : نیرنگ و حيله شان - مُحِيطٌ : دارای احاطه

۱۲۱. عَدَوْتَ : صبحگاهان بیرون رفتی - تُبَوِّئُ : جای می دادی - مَقَاعِدَ : جایگاه هایی - لِلْقِتَالِ : برای جنگ -

سَمِيعٌ : همیشه شنوا

۱۲۲. هَمَّتْ: تصمیم گرفتند - طَائِفَتَانِ:

دو گروه - اَنْ تَفْشَلَا: که سستی نشان

دهند - وَاِيَهُمَا: یاور و سرپرست آن دو -

فَلْيَتَوَكَّلْ: (فَ + لِيَتَوَكَّلْ) پس باید

توکل کنند

۱۲۳. لَقَدْ نَصَرَكُم: قطعاً شما را یاری داد -

يَبْدِرْ: در (جنگ) بدر - وَاَنْتُمْ اِذْ لَئِنَّ: در

حالی که شما ناتوان بودید

۱۲۴. لَنْ يَكْفِيَكُمْ: برای شما کافی

نیست - اَنْ يُدِّدْكُمْ: که (تعداد) شما را

زیاد کند - ثَلَاثَةِ اَلْفٍ: سه هزار (تا) -

مُزَلِّينَ: که فرو فرستاده شده‌اند

۱۲۵. بَلَى: آری - تَتَّقُوا: تقوا پیشه کنید -

يَأْتُوَكُمْ: (دشمنان) به سوی شما آیند -

مِنْ قَوْرِهِمْ هَٰذَا: با همین شتابشان -

يُدِّدْكُمْ: (تعداد) شما را زیاد می‌کند -

خَمْسَةِ اَلْفٍ: پنج هزار (تا) - مُسَوِّمِينَ:

که نشان دارند

اِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللّٰهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَّانْتُمْ
اِذْ لَئِنَّ اللّٰهَ فَاَتَقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
اَلَنْ يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ اَلْفٍ مِنَ
الْمَلَائِكَةِ مُزْلِينَ ﴿١٢٤﴾ بَلَى اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ
فَوْرِهِمْ هَٰذَا يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ
بِهٖ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ
طَرَفًا مِّنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾
لَيْسَ لَكَ مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَانَّهُمْ
ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَاللّٰهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ يَغْفِرُ
لِمَنْ يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَآءُ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٢٩﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا اَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً
وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِيْ أُعِدَّتْ
لِلْكَافِرِيْنَ ﴿١٣١﴾ وَاطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

۱۲۶. بُشْرٰى: بشارتی - لِيَطْمَئِنَّ: تا آرامش یابد - مَا: نیست - النَّصْرُ: یاری - الْعَزِيزُ: همیشه پیروز

۱۲۷. لِيَقْطَعَ: برای اینکه نابود کند - طَرَفًا: گروهی - يَكْبِتُهُمْ: آنان را خوار و رسوا سازد - فَيَنْقَلِبُوا خَآئِبِينَ: در

نتیجه دست خالی و ناامید باز گردند

۱۲۸. يَتُوبَ عَلَيْهِمْ: برای این که توبه آنان را بپذیرد - يُعَذِّبُهُمْ: آنان را عذاب کند

۱۲۹. يَغْفِرُ...: ... را می‌آمرزد - يُعَذِّبُ: رک: ۱۲۸

۱۳۰. لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا: رباخواری نکنید - اَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً: چندین برابر - تُفْلِحُونَ: رستگار شوید

۱۳۱. اِتَّقُوا النَّارَ: از آتشی بترسید - أُعِدَّتْ: آماده شده است

۱۳۲. اَطِيعُوا: اطاعت کنید - تُرْحَمُونَ: مشمول رحمت شوید

۱۳۳- سَارِعُوا: بهشتابید - مَغْفِرَةً:

آمرزشی - أُعِدَّتْ: آماده شده است

۱۳۴- يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند - السَّرَّاءِ:

شادی، توانگری - الصَّرَّاءِ: غم،

تنگدستی - الكَاطِمِينَ: فروبرندگان -

الْقَيْظُ: خشم (شدید) - العَافِينَ:

گذشت کنندگان - الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران

۱۳۵- فَاحْشَةً: کار بسیار زشتی - ذَكُرُوا:

یاد کنند - اِسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ: طلب

آمرزش گناهانشان را می کنند - يَغْفِرُ:

می آمرزد - لَمْ يُصِرُّوا: پافشاری نمی کنند

۱۳۶- مَغْفِرَةً: رک: ۱۳۳- الْأَنْهَارُ: نهرها -

نِعَمَ: چه نیکوست

۱۳۷- قَدْ خَلَّتْ: سپری شده است -

سُنَنَ: سنت های (الهی) - سِيرُوا:

گردش کنید - الْمُكَذِّبِينَ: تکذیب کنندگان

۱۳۸- بَيَانٌ: روشنگر (حقایق)

۱۳۹- لَا تَهِنُوا: سست نشوید - لَا تَحْزَنُوا: اندوهگین نشوید - وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ: در حالی که شما برتر هستید

۱۴۰- إِنْ يَمْسَسْكُمْ: اگر به شما رسد - قَرْحٌ: زخمی - قَدْ مَسَّ: قطعاً رسیده است - نُدَاوُهَا: آن را می گردانیم -

لَيَعْلَمَ: تا مشخص کند - يَتَّخِذَ: بگیرد - شُهَدَاءَ: گواهانی

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ
النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا
فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا
لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى
مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَئِكَ جَزَاءُهم مَغْفِرَةٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَجَنَّتْ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَنِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ
فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ
﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾
وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾
إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ
الْآيَاتُ نُدَاوُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

۱۴۱- **لِيُمَحِّصَ**: تاخالص (پاکیزه) گرداند -

يَمَحِّقَ: به تدریج نابود کند

۱۴۲- **حَسِبْتُمْ**: پنداشته‌اید - **وَلَا يَعْلَمُ**: در

حالی که هنوز مشخص نکرده است -

جَاهِدُوا: جهاد کردند

۱۴۳- **كُنْتُمْ تَمْتِنُونَ**: آرزو می‌کردید - **أَنْ**

تَلْقَوْهُ: این‌که با آن روبرو شوید - **قَدْ**

رَأَيْتُمُوهُ: قطعاً آن را درک کردید

۱۴۴- **مَا**: نیست - **قَدْ خَلَّتْ**: گذشته‌اند،

بوده‌اند - **إِنْ مَاتَ**: اگر بمیرد - **قُتِلَ**:

کشته شود - **انْقَلَبْتُمْ**: بازمی‌گردید - **عَلَى**

أَعْقَابِكُمْ: به (جاهلیت) گذشته‌تان -

عَلَى عَقِبَيْهِ: به (جاهلیت) گذشته‌اش -

لَنْ يَضُرَّ: هرگز زیان نرساند - **سَيَجْزِي**:

به زودی پاداش می‌دهد

۱۴۵- **مَا كَانَ لِنَفْسٍ**: برای هیچ کس

ممکن نیست - **أَنْ تَمُوتَ**: که بمیرد -

وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُرَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ قُتِلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

كِتَابًا مُرَجَّلًا: (این) سرنوشتی معین و مدت‌دار (است) - **يُرِدْ**: بخواهد - **نُؤْتِهِ**: به او می‌دهیم - **سَيَجْزِي**: رک : ۱۴۴

۱۴۶- **كَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ**: چه بسیار پیامبرانی - **قُتِلَ**: جنگیدند - **رَبِّيُونَ**: مردان الهی - **مَا وَهَنُوا**: سست نشدند -

أَصَابَهُمْ: به آنان رسید - **مَا ضَعُفُوا**: ناتوان نشدند - **مَا اسْتَكَانُوا**: سر فرود نیاوردند (خوار نشدند)

۱۴۷- **إِغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا**: گناهان ما را ببامرز - **ثَبَّتْ**: استوار کن - **أَقْدَامَنَا**: گام‌های ما - **انصُرْنَا**: ما را یاری کن

۱۴۸- **آتَاهُمُ**: به آنان داد - **حُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ**: پاداش نیکوی آخرت - **الْمُحْسِنِينَ**: نیکوکاران

۱۴۹- **إِنْ تُطِيعُوا**: اگر اطاعت کنید -

يَرُدُّوكُمْ: شما را باز می گردانند - **عَلَى**

أَعْقَابِكُمْ: به (جاهلیت) گذشته تان -

فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ: پس زیان کار خواهید

شد

۱۵۰- **خَيْرٌ**: بهترین - **التَّائِبِينَ**: یاوران

۱۵۱- **سَنُلْقِيْ**: به زودی می افکنیم -

الرُّعْبَ: ترس - **لَمْ يُنْزَلْ**: نازل نکرده

است - **سُلْطَانًا**: دلیلی - **يُنْسَ**: چه بد

است - **مَثْوًى**: جایگاه

۱۵۲- **لَقَدْ صَدَقَكُمُ**: قطعاً برای شما

محقق کرد - **تُحْسِنُوهُمْ**: آنان را

می کشتید - **فَقِيلَ**: سستی نشان دادید -

تَنَازَعْتُمْ: به نزاع و کشمکش پرداختید -

عَصَيْتُمْ: نافرمانی کردید - **أَرْبَكُمْ**: به

شما نشان داد - **تُحِبُّونَ**: دوست داشتید -

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا
يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَنُلْقِي
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ
مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَ مَا لَهُمْ النَّارُ وَ يَنْسَ
مَثْوًى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ
وَعَدَهُ إِذْ تَحْسَوْنَهُمْ بِإِذْنِهِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ
وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرْبَكُمْ
مَا تُحِبُّونَ ۚ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَ مِنْكُمْ
مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ
وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۚ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
﴿١٥٢﴾ إِذْ تُصْعِدُونَ وَ لَا تَلْوُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ فَأَثَابَكُمْ
غَمًّا بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ
وَلَا مَا آصَابَكُمْ ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

لَعَنَ

يُرِيدُ: می خواهد - **صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ**: شما را از (پیروزی بر) آنان بازداشت - **لِيَبْتَلِيَكُمْ**: تا شما را بیازماید - **عَفَا**: در

گذشت

۱۵۳- **تُصْعِدُونَ**: دور می شدید (فرار می کردید) - **لَا تَلْوُونَ**: اعتنا نمی کردید - **يَدْعُوكُمْ**: شما را فرا می خواند - **فِي**

أُخْرَاكُمْ: از پشت سرتان، از انتهای (سپاه) شما - **أَثَابَكُمْ**: به شما پاداش داد - **غَمًّا بِغَمٍّ**: اندوه روی اندوه - **لِّكَيْلَا**

تَحْزَنُوا: (إِ + كَى + لَا تَحْزَنُوا) تا این که اندوهگین نشوید - **فَاتَكُمْ**: از دستتان رفته است - **آصَابَكُمْ**: به شما رسیده

است - **خَبِيرٌ**: آگاه

۱۵۴- **الْعَمَّ**: اندوه - **أَمَنَةً**: آرامشی -
نُعَاسًا: (به صورت) خوابی سبک - **يَغْشَى**:
 (که) فراگرفت - **قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ**:
 (که) فقط به فکر جان خود بودند -
يَظُنُّونَ: گمان داشتند - **يُخَفُونَ**: پنهان
 می کنند - **لَا يُبِيدُونَ**: آشکار نمی کنند -
مَا قُتِلْنَا: کشته نمی شدیم - **هَلْهَنَّا**: اینجا -
بُيُوتِكُمْ: خانه هایتان - **لَبَّرَزَ**: حتماً
 خارج می شدند - **كُتِبَ**: مقرر شده بود -
مَضَاجِعِهِمْ: قتلگاه هایشان - **لِيَبْتَلِيَ**: تا
 بیازماید (بسجد) - **صُدُورِكُمْ**: سینه هایتان -
لِيُمَحِّصَ: تا خالص (پاکیزه) گرداند -
ذَاتِ الصُّدُورِ: (اسرار) درون سینه ها
 ۱۵۵- **تَوَلَّوْا**: روی گردانند - **التَّقَى**: با
 هم روبرو شدند - **الْجَمْعَانِ**: (آن) دو
 گروه - **اسْتَرْهَمُوا**: آنان را به لغزش

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً
 مِنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ
 الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ
 قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخَفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ
 يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَلْهَنَّا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ
 فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ
 وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ
 يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا
 كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾ يٰٓأَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا
 ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
 وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
 وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

انداخت - **عَفَا**: گذشت کرد - **حَلِيمٌ**: بردبار

۱۵۶- **لَا تَكُونُوا**: نباشید - **إِخْوَانِهِمْ**: برادرانشان - **إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ**: هنگامی که سفر کنند (و بمیرند) - **كَانُوا**
غُزًى: رزمنده باشند (و کشته شوند) - **مَا مَاتُوا**: نمی مردند - **مَا قُتِلُوا**: کشته نمی شدند - **يُحْيِي**: زنده می کند -
يُمِيتُ: می میراند

۱۵۷- **لَئِنْ قُتِلْتُمْ**: اگر کشته شوید - **مُتُّم**: بمیرید - **لَمَغْفِرَةٌ**: قطعاً آمرزشی - **خَيْرٌ**: بهتر - **مِمَّا**: من + ما

وَلَئِنْ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمُ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَ مَنْ يَغُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَا وَلَهُ بِهِ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوَلَمَّْا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ إِنَّ هَذَا الْقُلُوفُ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

۱۵۸. لَئِنْ مِتُّم: اگر بمیرید - قُتِلْتُمْ: کشته

شوید - تُحْشَرُونَ: برانگیخته و جمع خواهید شد

۱۵۹. لَنْتَ لَهُم: نرم(خو) شدی - فَظًّا: تندخو -

غَلِيظَ الْقَلْبِ: سنگدل - لَانْفَضُّوا:

حتماً پراکنده می شدند - أَعْفُ: درگذر -

إِسْتَغْفِرُ: طلب آمرزش کن - شَاوِرْهُمْ:

با آنان مشورت کن - عَزَمْتَ: تصمیم

گرفتی

۱۶۰. إِنْ يَنْصُرْكُمُ: اگر شما را یاری کند -

إِنْ يَخْذُلْكُمْ: اگر شما را خوار کند

(رهایتان کند) - مَنْ ذَا الَّذِي: کیست

آن که؟ - فَلْيَتَوَكَّلْ: (فَ + لِيَتَوَكَّلْ) پس

باید توکل کنند

۱۶۱. مَا كَانَ لِنَبِيٍّ: سزاوار هیچ پیامبری

نیست - أَنْ يَغُلَّ: که خیانت کند - يَأْتِ بِهِ:

... را می آورد - تُوَفَّى: به طور کامل داده

می شود

۱۶۲. اتَّبَعَ: پیروی کند - رِضْوَانٍ: خشنودی - بَاءَ: گرفتار شود - سَخَطٍ: خشمی - مَا وَلَهُ: جایگاهش - بِئْسَ

الْمَصِيرُ: چه بد سرانجامی است

۱۶۳. لَقَدْ مَنَّ: قطعاً منت نهاد - بَعَثَ: برانگیخت - يَتْلُوا: می خواند - يُزَكِّيهِمْ: آنان را پاکیزه می گرداند - يُعَلِّمُهُمُ:

به آنان یاد دهد - ضَلَّلٍ: گمراهی

۱۶۴. أَوَلَمَّْا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ: و آیا هنگامی که به شما رسید؟ - قَدْ أَصَبْتُمْ: قطعاً رسانده بودید - مِثْلَهَا: دو برابر آن -

أَنَّى: از کجا، چگونه؟ - قَدِيرٌ: توانا

بسم الله الرحمن الرحيم

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانِ فَيَاذَنَ اللَّهُ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَبْعَنَكُمُ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾ الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

۱۶۶- **أَصَابَكُمْ** : به شما رسید - **التَّقَى** : با هم روبرو شدند - **الجمعان** : (آن) دو گروه - **ليعلم** : تا مشخص کند
 ۱۶۷- **ليعلم** : رک : ۱۶۶- **قيل** : گفته شد -
تعالوا : بياييد - **قاتلوا** : بجنگيد -
ادفعوا : دفاع كنيد - **لو نعلم قتلًا** : اگر (فنون) جنگ را می دانستيم (بلد بوديم) -
لا تبعنكم : قطعاً از شما پیروی می کردیم - **هم للكفر يومئذ أقرب**
منهم للإيمان : آنان در آن روز به كفر نزدیک تر بودند تا به ایمان - **أفواههم** : دهان هایشان (زبان هایشان) - **أعلم** : داناتر - **يكتُمون** : پنهان می کنند
 ۱۶۸- **إخوانهم** : برادرانشان - **وقعدوا** : در حالی که (در خانه ها) نشسته بودند - **لو أطاعونا** : اگر از ما اطاعت می کردند - **ما قتلوا** : کشته نمی شدند - **ادرءوا** : دور كنيد - **الموت** : مرگ
 ۱۶۹- **لا تحسبن...** **أمواتًا** : هرگز ... را

مرده مپندار - **قتلوا** : کشته شده اند - **أحياء** : زنده اند - **يرزقون** : روزی داده می شوند

۱۷۰- **فرحين** : در حالی که شادمانند - **آتاهم** : به آنان داده است - **يستبشرون** : شادی می کنند - **لم يلحقوا بهم من خلفهم** : به آنها نپیوسته اند و در پی ایشانند - **ألا خوف** : که (هیچ) ترسی نیست - **لا هم يحزنون** : آنان اندوهگین نمی شوند

۱۷۱- **يستبشرون** : رک : ۱۷۰ - **لا يضيع** : تباه نمی کند

۱۷۲- **استجابوا...** : به (دعوت) ... پاسخ دادند - **ما أصابهم** : اینکه به آنها رسیده بود - **القرح** : جراحت - **أحسنوا** : نیکی کردند - **اتقوا** : تقوا پیشه کردند

۱۷۳- **أخشوهم** : از آنان بترسید - **زادهم إيمانًا** : بر ایمانشان افزود - **حسبنا** : ما را بس است - **نعم الوكيل** : چه خوب پشتیبانیست

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِ لَمْ يَمَسْسَهُمْ سَوْءٌ وَاتَّبَعُوا
 رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ
 يُخَوِّفُ أَوْلِيَائِهِ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾
 وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
 شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 عَظِيمٌ ﴿٧٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوا
 اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 أَنَّمَا نُمْلِ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا
 وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٨٠﴾ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا
 أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ
 عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَتَأْمِنُوا
 بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٨١﴾
 وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ
 خَيْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨٢﴾

۱۷۴. **انْقَلَبُوا**: بازگشتند - **لَمْ يَمَسْسَهُمْ**: در

حالی که به آنان نرسید - **اتَّبَعُوا**: در پی

... بودند - **رِضْوَان**: خشنودی - **ذو**:

صاحب، دارا

۱۷۵. **يُخَوِّفُ**: می ترساند - **أَوْلِيَائِهِ**:

دوستانش - **لَا تَخَافُوهُمْ**: از آنان نترسید -

خَافُوا: از من بترسید

۱۷۶. **لَا يَحْزُنْكَ**: تو را اندوهگین نکنند -

يُسَارِعُونَ: می شتابند - **لَن يَضُرُّوا**:

هرگز زیان نرسانند - **يُرِيدُ**: می خواهد -

حَظًّا: بهره ای

۱۷۷. **اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ**: کفر را به

بهای ایمان خریده اند - **لَن يَضُرُّوا**:

رک: ۱۷۶

۱۷۸. **لَا يَحْسَبَنَّ**: هرگز مپندارند - **أَنَّمَا نُمْلِ**

لَهُمْ: مهلت دادن ما به آنان - **لِيَزْدَادُوا**

إِثْمًا: تا بر گناه (شان) بیفزایند - **مُهِينٌ**:

خوارکننده

۱۷۹. **مَا كَانَ اللَّهُ**: خدا (اصلاً) قصد ندارد - **لِيَذَرَ**: که رها کند - **عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ**: بر این حال که شما هستید - **حَتَّى**

يَمِيزَ: تا این که جدا کند - **الْخَبِيثَ**: ناپاک - **الطَّيِّبَ**: پاک - **لِيُطْلِعَكُمْ**: که شما را آگاه کند - **يَجْتَبِي**: برمیگزیند -

ءَامِنُوا: ایمان بیاورید - **تَتَّقُوا**: تقوا پیشه کنید

۱۸۰. **لَا يَحْسَبَنَّ**: رک: ۱۷۸ - **يَبْخُلُونَ**: بخل می ورزند - **ءَاتَاهُمْ**: به آنان داده است - **خَيْرًا**: بهتر - **سَيُطَوَّقُونَ**: به

زودی (به صورت) طوقی به گردنشان می افکنند - **خَبِيرٌ**: آگاه

١٨١. لَقَدْ سَمِعَ : قطعاً شنید - سَنَكْتُبُ :

به زودی می نویسیم - ذوقوا: بجشید -

الْحَرِيقِ : سوزان

١٨٢. مَا قَدَّمْتُ أَيْدِيكُمْ : آنچه با دستان

خود پیش فرستاده‌اید - لَيْسَ بِظَلَامٍ :

هرگز ستمگر نیست - الْعَبِيدُ : بندگان

١٨٣. عَهْدَ الْإِنَّا : به ما امر کرده است -

أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ : که هیچ پیامبری را

تصدیق نکنیم - حَقٌّ يَأْتِينَا بِ... : تا

این که برای ما بیاورد - قُرْبَانٍ :

قربانی ای - تَأْكُلُهُ : که آن را بخورد - قَدْ

جَاءَكُمْ... : قطعاً برای شما آورده‌اند -

لَمْ : برای چه؟

١٨٤. إِنْ كَذَّبُوكَ : اگر تو را تکذیب کنند -

قَدْ كَذَّبَ : قطعاً تکذیب شده‌اند -

جَاءُوا بِ... : رک : ١٨٣ - الزُّبُرُ : نوشته‌های

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْإِنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدٌ إِلَيْنَا أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَقًّا يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾ فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنْ النَّارِ وَادْخَلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَتَبْلُؤُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصَبَرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

حکمت‌آمیز - المنیر: روشن‌گر

١٨٥. ذَائِقَةُ: چشنده - الموت: مرگ - تُوفَّقُونَ: به طور کامل به شما داده می‌شود - زُحِرَ: دور نگه داشته شود -

قَدْ فَازَ: قطعاً نجات یافته و پیروز شده است - ما: نیست - مَتَاعُ الْغُرُورِ: کالای فریبنده

١٨٦. لَتَبْلُؤُنَّ: قطعاً مورد آزمایش قرار می‌گیرید - لَتَسْمَعُنَّ: قطعاً می‌شنوید - اوتوا: داده شده‌اند - آذی: رنج و

آزاری - تَتَّقُوا: تقوا پیشه کنید - عَزْمِ الْأُمُورِ: کارهایی که بر (انجام) آن اراده قطعی لازم است

وَ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَ اشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبَيْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٨﴾ وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَ الْأَرْضِ وَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَ الْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٩١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ كَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَ تَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿٩٣﴾ رَبَّنَا وَ ءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَ لَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٩٤﴾

۱۸۷. ميثاق: پیمان محکم - اوتوا: داده

شده‌اند - لَتُبَيِّنُنَّهُ: که حتماً آن را بیان

کنید - لَا تَكْتُمُونَهُ: آن را پنهان نکنید -

نَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ: آن را پشت

سرشان انداختند (به آن توجه نکردند) -

اِشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا: آن را به بهای

اندکی فروختند - بَيْسَ: چه بد است -

مَا يَشْتَرُونَ: معامله‌ای که کردند

۱۸۸. لَا تَحْسَبَنَّ: هرگز مپندار - يَفْرَحُونَ:

شادمانند - آتَوْا: انجام دادند - يُحِبُّونَ:

دوست دارند - أَنْ يُحْمَدُوا: که مورد

ستایش قرار گیرند - بِمَفَازَةٍ: به دور، در

امان

۱۸۹. مُلْكُ: پادشاهی - قَدِيرٌ: توانا

۱۹۰. اِخْتِلَافٍ: پی در پی آمدن - أُولِي

الْأَلْبَابِ: خردمندان

۱۹۱. يَذْكُرُونَ: یاد می‌کنند - قِيَامًا:

ایستاده - قُعُودًا: نشسته - عَلَى جُنُوبِهِمْ: به پهلو (خوابیده) - مَا خَلَقْتَ: نیافریده‌ای - سُبْحَنَكَ: پاک و منزهی -

قِنَا: ما را حفظ کن

۱۹۲. تُدْخِلِ: داخل کنی - قَدْ أَخْرَجْتَهُ: قطعاً او را رسوا کرده‌ای - مَا... مِنْ أَنْصَارٍ: (هیچ) یاورى نیست

۱۹۳. سَمِعْنَا: شنیدیم - يُنَادِي: فرامی‌خواند - أَنْ ءَامِنُوا: که ایمان بیاورید - اِغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا: گناهانمان را ببامرز -

كَفِّرْ: بپوشان - تَوَفَّنَا: ما را بمیران - الْأَبْرَارِ: نیکان

۱۹۴. ءَاتِنَا: به ما بده - وَعَدْتَنَا: به ما وعده داده‌ای - لَا تُخْزِنَا: ما را رسوا نکن - لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ: خلف وعده

نمی‌کنی

۱۹۵. **إِسْتَجَابَ لَهُمْ** : (دعای) آنان را اجابت کرد - **لَا أُضِيعُ** : تباہ نمی کنم - **ذَكَرَ** : مرد - **أُنْثَى** : زن - **بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ** : شما همه از نوع یکدیگرید - **هَاجَرُوا** : هجرت کردند - **أُخْرِجُوا** : بیرون رانده شدند - **دِيارِهِمْ** : سرزمینشان - **اودوا** : آزار دیدند - **قَتَلُوا** : جنگیدند - **قُتِلُوا** : کشته شدند - **لَا تُكْفِرَنَّ** : قطعاً می پوشانم - **لَا دُخِلْتُمْ** : قطعاً آنان را داخل می کنم - **الْأَنْهَارُ** : نهرها - **حُسْنُ الثَّوَابِ** : پاداش نیکو

۱۹۶. **لَا يُغْنِيكَ** : مبدا تو را بفریبد - **تَقَلُّبُ** : رفت و آمد و فعالیت (پیروزمندانه) - **الْبِلَادِ** : شهرها

۱۹۷. **مَتَاعٌ** : وسیله (کالای) بهره مندی - **مَأْوَاهُمْ** : جایگاهشان - **يُنْسِ الْمِهَادُ** : چه

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۖ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقُتِلُوا وَلَاقِفَرْنَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَادُخِلَتْهُمْ جَنَّتِ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يُغْنِيكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۚ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خُشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِثَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سُورَةُ الْاِنْتِشَاءِ ١٧٦ آياتها

بد آرامگاهی است

۱۹۸. **الْأَنْهَارُ** : رگ : ۱۹۵ - **نُزُلًا** : (به عنوان) پذیرایی - **خَيْرٌ** : بهتر - **الْأَبْرَارُ** : نیکان

۱۹۹. **خُشِعِينَ** : در حالی که فروتنند - **لَا يَشْتَرُونَ بِثَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا** : آیات خدا را به بهای اندکی نمی فروشند

۲۰۰. **صَابِرُوا** : (از دشمنان) در صبر پیشی گیرید - **رَابِطُوا** : با یکدیگر ارتباط داشته باشید، مراقب (مرزهایتان)

باشید - **تُفْلِحُونَ** : رستگار شوید

سورة نساء

۱. **اتَّقُوا رَبَّكُمُ** : تقوی پروردگارتان را پیشه کنید - **نَفْسٍ وَاحِدَةٍ** : تنها یک اصل (مراد حضرت آدم است) - **مِنْهَا** : از نوع او - **بَنَتْ** : پراکنده کرد - **رِجَالًا** : مردانی - **نِسَاءً** : زنانی - **نَسَاءَلُونَ بِه** : به (نام) او از یکدیگر درخواست می کنند - **وَالْأَرْحَامُ** : و (در مورد) خویشاوندان (تقوا پیشه کنید) - **رَقِيبًا** : همیشه مراقب

۲. **ءَاتُوا** : بدهید - **الْيَتَامَى** : یتیمان - **لَا تَتَّبِعُوا** : عوض نکنید - **الْحَبِیْثَ** : پست و نامرغوب - **الطَّیِّبَ** : خوب و پاکیزه - **لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ** : اموال آنان را جزو اموال خود نشمارید - **حَوْبًا** : گناهی

۳. **إِنْ خِفْتُمْ** : اگر بترسید - **أَلَّا تُقْسِطُوا** : که عدالت را رعایت نکنید - **إِنْ كُنْتُمْ** : همسری (خود) در آورید - **مَا طَابَ لَكُمْ** : آن (تعدادی که) برای شما حلال (و مورد پسند) است - **مَثْنًی** : دو تا با هم - **ثَلَاثَ** : سه تا با هم - **رُبْعَ** : چهار تا با هم - **أَلَّا تَعْدِلُوا** : که عدالت را رعایت نکنید - **وَاحِدَةً** : (اکتفا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝۱ وَءَاتُوا الْيَتَامَى أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَبِیْثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حَوْبًا كَبِيرًا ۝۲ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنًی وَثَلَاثَ وَرُبْعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَنُكُمْ ذَلِكَ آدَبٌ أَلَّا تَعُولُوا ۝۳ وَءَاتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا ۝۴ وَلَا تَوْتُوا السُّفْهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝۵ وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ۝۶

کنید) به یک زن - **مَا مَلَكَتْ أَيْمَنُكُمْ** : کنیزانتان - **آدَبٌ** : نزدیک تر - **أَلَّا تَعُولُوا** : که ستم نکنید

۴. **ءَاتُوا** : رک : ۲ - **النِّسَاءَ** : رک : ۱ - **صَدُقَاتِهِنَّ** : مهریه هایشان - **نِحْلَةً** : بخشی با رضایت خاطر - **إِنْ طِبْنَ ... نَفْسًا** : اگر با رضایت خاطر صرف نظر کنند - **كُلُوهُ** : آن را بخورید (بهره برید) - **هَنِيئًا** : لذت بخش - **مَرِيئًا** : گوارا

۵. **لَا تَوْتُوا** : ندهید - **السُّفْهَاءَ** : کم خردان (یتیمان کم خرد) - **أَمْوَالَكُم** : اصل مال (آنها) که در دست شماست - **قِيَمًا** : وسیله قوام (زندگی) - **ارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ** : از (درآمد) آن مال، خوراک و پوشاک آنان را تأمین کنید - **مَعْرُوفًا** : شایسته و پسندیده

۶. **ابْتَلُوا** : بیازمایید - **الْيَتَامَى** : رک : ۲ - **بَلَّغُوا** : برسند - **النِّكَاحَ** : (به سن) ازدواج - **إِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ** : اگر در آنان دیدید (احساس کردید) - **ادْفَعُوا** : بازگردانید - **لَا تَأْكُلُوهَا** : رک : ۴ - **بِدَارًا** : با عجله - **أَنْ يَكْبَرُوا** : تا (مبادا) بزرگ شوند (و مجبور به برگرداندن اموالشان شوید) - **فَلْيَسْتَعْفِفْ** : (فَ + لَيْسْتَغْفِفْ) باید (از خوردن مال یتیم) خودداری کند - **فَلْيَأْكُلْ** : رک : ۴ - **بِالْمَعْرُوفِ** : شایسته و پسندیده - **أَشْهَدُوا** : شاهد بگیرید - **كَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا** : خدا برای حسابرسی کافی است

٧. **الرِّجَالِ**: مردان - **مِمَّا تَرَكَ**: از آنچه باقی می‌گذارند (میراث) - **الْوَالِدَانِ**: پدر و مادر - **الْأَقْرَبُونَ**: خویشان - **قَلَّ**: کم باشد - **كَثُرَ**: زیاد باشد - **مَفْرُوضًا**: واجب (معین)

٨. **حَصَرَ**: حضور یابند - **الْقِسْمَةَ**: (در) تقسیم (ارث) - **أُولُوا الْقُرْبَى**: خویشان (فقیری که ارث نمی‌برند) - **الْيَتَامَى**: یتیمان - **الْمَسْكِينُ**: بینوایان - **أَرْزُقُوهُمْ**: به آنان بدهید - **مَعْرُوفًا**: شایسته و پسندیده

٩. **وَلْيَخْشَ**: (و + لِيَخْشَ) و باید بترسند - **لَوْ تَرَكَوْا**: اگر باقی گذارند - **مِنْ خَلْفِهِمْ**: پس از خود - **ذُرِّيَّةً ضِعْفًا**: فرزندانی ضعیف - **خَافُوا عَلَيْهِمْ**: برای (آینده) آنان نگرانند - **فَلْيَتَّقُوا**: (فَ + لِيَتَّقُوا) پس باید تقوا پیشه کنند - **سَدِيدًا**: صحیح

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُوا الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾ يُوَصِّيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

١٠. **يَأْكُلُونَ**: می‌خورند - **الْيَتَامَى**: رک: ٨ - **يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ**: شکم‌هایشان را پر می‌کنند - **سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا**: به زودی در آتشی شعله‌ور وارد شده و می‌سوزند

١١. **يُوَصِّيكُمُ**: به شما سفارش می‌کند - **لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ**: سهم پسر (از ارث) به اندازه سهم دو دختر است - **إِنْ كُنَّ نِسَاءً**: اگر (فرزند، فقط) دختر باشند - **فَوْقَ**: و بیشتر از - **إِثْنَتَيْنِ**: دو (دختر) - **ثُلُثَا مَا تَرَكَ**: دو سوم میراث - **أَبَوَيْهِ**: پدر و مادرش - **لِكُلِّ وَاحِدٍ**: برای هر یک - **السُّدُسُ**: یک ششم - **مِمَّا تَرَكَ**: رک: ٧ - **وَلَدٌ**: فرزندی - **إِنْ لَمْ يَكُنْ**: اگر نباشد - **وَرِثَهُ**: از او ارث ببرند - **أُمُّهُ**: مادرش - **الْثُلُثُ**: یک سوم - **إِخْوَةٌ**: برادرانی - **يُوصِي**: سفارش می‌کند - **دَيْنٍ**: (پرداخت) قرض - **أَبْنَاؤُكُمْ**: پسرانتان (فرزندانتان) - **لَا تَدْرُونَ**: نمی‌دانید - **أَيُّهُمْ**: کدامشان - **أَقْرَبُ.. نَفْعًا**: سودمندتر - **فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ**: این از طرف خدا واجب شده است

١٢. **مَا تَرَكَ** : آن چه باقی گذارند (میراث) -
إِنْ لَمْ يَكُنْ : اگر نباشد - **وَلَدٌ** : فرزندی -
الرُّبْعُ : یک چهارم - **بِمَا** : مِنْ + مَا -
يُوصِيَنَّ : سفارش می کنند - **دَيْنٍ** :
 (پرداخت) قرض - **الثُّمْنُ** : یک هشتم -
تُوصُونَ : سفارش می کنید - **رَجُلٌ**
يُورِثُ كَلَلَةً أَوْ امْرَأَةً : مرد یا زن
 (مرده) ای که وارثان او فقط برادر یا
 خواهر (مادری) باشند - **أَخٌ** : برادری -
أُخْتُ : خواهری - **لِكُلِّ وَاحِدٍ** : برای
 هریک - **السُّدُسُ** : یک ششم - **الثُّلُثُ** :
 یک سوم - **يُوصِي** : سفارش می شود -
غَيْرَ مُضَيَّرٍ : بی آنکه (این وصیت و
 بدهی برای ورثه) زیان آور باشد -
وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ : (این) از طرف خدا
 سفارش است - **حَلِيمٌ** : بردبار

١٣. **يُطِيعُ** : اطاعت کند - **يُدْخِلُهُ** : او را

داخل می کند - **الْأَنْهَارُ** : نهرها - **الْفَوْزُ** : نجات و پیروزی

١٤. **يَعْصِي** : نافرمانی کند - **يَتَعَدَّى** : تجاوز کند - **مُهِينٌ** : خوارکننده

لَقِي

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ
 لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا
 تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يَوْصِيَنَّ بِهِمَا أَوْ دَيْنٌ
 وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ
 فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ تَوْصُونَ بِهِمَا أَوْ دَيْنٌ وَإِنْ كَانَ
 رَجُلٌ يُورِثُ كَلَلَةً أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ
 وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ
 فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يَوْصِيَنَّ بِهِمَا
 أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَيَّرٍ وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ
 ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ
 يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ
 نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾

١٥. **يَأْتِينَ**: مرتکب شوند - **الْفَاحِشَةُ**:

کار بسیار زشت (زنا) - **اِسْتَشْهَدُوا**:

شاهد بگیرد - **أَرْبَعَةً**: چهار نفر - **إِنْ**:

شَهِدُوا: اگر شهادت دادند - **أَمْسِكُوهُمْ**:

آن زنان را نگهدارید (حس کنید) -

الْبُيُوتِ: خانه‌ها - **حَتَّى يَتَوَقَّعَهُنَّ**:

تا اینکه جان آنان را بگیرد - **الْمَوْتُ**:

مرگ

١٦. **يَأْتِيَانِهَا**: (مرد و زنی که) آن (کار

بسیار زشت زنا) را مرتکب شوند -

ءَاذَوْهُمَا: آن دو را (با توبیخ و سرزنش

...) بیازارید - **إِنْ تَابَا**: اگر آن دو توبه

کنند - **أَصْلَحَا**: اصلاح کنند - **أَعْرِضُوا**:

روی گردانید - **عَنْهُمَا**: از (آزار) آنان -

تَوَابًا: بسیار توبه‌پذیر

١٧. **التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ**: توبه‌پذیری که خدا

(از روی لطف) بر خود واجب کرده است -

وَالَّتِي يَأْتِيَتِ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ فَاسْتَشْهَدُوا
عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي
الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَقَّعَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا
﴿١٥﴾ وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَأَءَاذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا
وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾
إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّوْءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ
قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِنِّ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ
أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ
لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ
مُبَيِّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ
أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

يَتُوبُونَ: توبه می‌کنند - **مِنْ قَرِيبٍ**: به زودی - **يَتُوبُ... عَلَيْهِمْ**: توبه آنان را می‌پذیرد

١٨. **حَضَرَ**: فرا رسد - **الْمَوْتُ**: مرگ - **تُبْتُ**: توبه کردم - **يَمُوتُونَ**: می‌میرند - **أَعْتَدْنَا**: آماده کرده‌ایم

١٩. **لَا يَحِلُّ**: جایز نیست - **أَنْ تَرِثُوا**: که به ارث برید - **النِّسَاءَ**: زنان (شوهر مرده) - **كَرْهًا**: از روی اجبار -

لَا تَعْضُلُوهُنَّ: بر آنان سخت‌گیری نکنید (تا به ناچار مهریه‌شان را ببخشند) - **لِتَذْهَبُوا...**: تا ... را ببرید -

ءَاتَيْتُمُوهُنَّ: به آنان داده بودید - **أَنْ يَأْتِيَنَّ...**: رک : ١٥ - **فَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ**: کار بسیار زشت آشکاری - **عَاشِرُوهُنَّ**:

با آنان رفتار کنید - **بِالْمَعْرُوفِ**: شایسته و پسندیده - **إِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ**: اگر از آنان خوششان نیامد - **عَسَى**: شاید، بسا -

أَنْ تَكْرَهُوا: که بدتان آید

۲۰. **إِنْ أَرَدْتُمْ**: اگر خواستید - **اسْتِبْدَالَ**:

عوض کردن - **مَكَانَ**: به جای - **ءَاتَيْتُمْ**:

داده‌اید - **إِحْدَيْهِنَّ**: یکی از آنان -

قِنْطَارًا: مالی فراوان - **لَا تَأْخُذُوا**: (باز

پس) نگیرید - **بُهْتَانًا**: در حالی که (آن)

نارواست - **إِنَّمَا**: گناهی

۲۱. **تَأْخُذُونَهُ**: رک: ۲۰ - **وَقَدْ أَفْضَى**

بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ: در حالی که از

یکدیگر کام گرفته‌اید - **أَخَذَنَ**:

گرفته‌اند - **مِيثَاقًا غَلِيظًا**: پیمان محکم و

استواری

۲۲. **لَا تَنْكِحُوا**: به همسری (خود) در

نیاوید - **النِّسَاءَ**: زنان - **إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ**:

مگر ازدواج‌هایی که قبلاً انجام شده

است - **فَاحِشَةً**: کاری بسیار زشت -

مَقْتًا: نفرت‌انگیز - **سَاءَ سَبِيلًا**: راه و

روش بدی است

وَ إِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
إِحْدَيْهِنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا وَ إِنْمَّا مُبِينًا ﴿٢٠﴾ وَ كَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى
بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَ أَخَذَنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا
غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَ لَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنْ
النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَ مَقْتًا
وَ سَاءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَ بنَاتُكُمْ
وَ أَخَوَاتُكُمْ وَ عَمَّتُكُمْ وَ خَالَتُكُمْ وَ بنَاتُ الْأَخِ
وَ بنَاتُ الْأَخْتِ وَ أُمَّهَاتُكُمْ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ
وَ أَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ وَ أُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ
وَ رِبَائِيكُمْ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ
اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَ حَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ
مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَ أَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ
إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٣﴾

۲۳. **حُرِّمَتْ**: حرام شده است - **أُمَّهَاتُكُمْ**: (ازدواج با) مادرانتان - **بناتُکم**: دخترانتان - **أَخَوَاتُكُمْ**: خواهرانتان -

عَمَّتُكُمْ: عمه‌هایتان - **خَالَتُكُمْ**: خاله‌هایتان - **بناتُ الاخ**: دختران برادر - **بناتُ الاخْت**: دختران خواهر -

أَرْضَعْنَكُمْ: به شما شیر داده‌اند - **أَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ**: خواهران شیری‌تان - **ربائبکم**: دختران همسرانتان -

الّٰتِي فِي حُجُورِكُمْ: که در دامن‌تان رشد کرده‌اند - **دَخَلْتُم بِهِنَّ**: با آنان آمیزش کرده‌اید - **لاجناح**: (هیچ) گناهی

نیست - **حَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ**: زنان پسرانتان - **أَصْلَابِكُمْ**: نسلتان - **الأختین**: دو خواهر - **إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ**: رک: ۲۲

۲۴- الْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ: (ازدواج با)

زنان شوهردار (نیز بر شما حرام شده) -

مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ: کنیزان: كَتَبَ اللَّهُ:

حکم خدا (است) - أُحِلَّ: حلال شده

است - مَا وَرَاءَ ذَلِكَ: غیر از این موارد -

أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ: که با (پرداخت

هزینه از) اموالتان طلب (نزدیکی با

زنان) کنید - مُحْصِنِينَ: (در حالی که)

پاک دامن باشید - غَيْرِ مُسَافِحِينَ: نه

زناکار - مَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ: هرگاه خواستید

با نزدیکی (به آن زنان، به صورت متعه)

کام بگیرید - ءَاتَوْهُنَّ: به آنان بدهید -

أُجُورَهُنَّ: مهریه هایشان - فَرِيضَةً: به

عنوان فريضة (واجب) - لَا جُنَاحَ:

(هیچ) گناهی نیست - تَرَاصِيْمُ: با

یکدیگر توافق کرده اید - الْفَرِيضَةُ:

مهریه مقرر

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاصَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكَحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَانْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرِ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنَّ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبينَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيتوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

۲۵- لَمْ يَسْتَطِعْ: نتواند - طَوْلًا: از نظر مالی - أَنْ يَنْكَحَ: که به همسری (خود) درآورد - الْمُحْصَنَاتِ: زنان آزاد (غیر

کنیز) و پاک دامن - مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ: رک: ۲۴ - فَتَيَاتِكُمْ: دختران و زنان جوانان - ءَاتَوْهُنَّ: رک: ۲۴ - أَعْلَمُ:

داناتر - أُجُورَهُنَّ: رک: ۲۴ - بِالْمَعْرُوفِ: شایسته و پسندیده - مُحْصَنَاتٍ: رک: ۲۴ - غَيْرِ مُسَافِحَاتٍ: رک: ۲۴ -

لَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ: نه زانی که به طور پنهانی با مردان رابطه نامشروع دارند - أُحْصِنَ: شوهر داده شوند -

إِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ: اگر مرتکب کار بسیار زشت (زنا) شوند - خَشِيَ: بترسد - الْعَنَتَ: دشواری (تجرد و ارتکاب

گناه) - خَيْرٌ: بهتر

۲۶- يُرِيدُ: می خواهد - لِيُبينَ: که روشن کند - سُنَنَ: سنت های - يَتُوبُ عَلَيْكُمْ: بر شما (با رحمت و نعمت)

برگردد

۲۷. يُرِيدُ: می خواهد - أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ:

که بر شما (با رحمت و نعمت) برگردد -

يَتَّبِعُونَ: پیروی می کنند - أَنْ تَمِيلُوا

مَيْلًا عَظِيمًا: که انحراف بزرگی پیدا کنید

۲۸. يُرِيدُ: رک: ۲۷ - أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ:

که (تکلیف را) بر شما سبک گرداند، بر

شما آسان بگیرد - خُلِقَ: آفریده شده

است

۲۹. لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ: اموال همدیگر را

نخورید - عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ: با رضایت

یکدیگر - لَا تَقْتُلُوا: نکشید - أَنْفُسَكُمْ:

یکدیگر

۳۰. عُدْوَانًا: از روی تجاوز - سَوْفَ

نُصْلِيهِ نَارًا: به زودی او را وارد آتشی

می کنیم و می سوزانیم - يَسِيرًا: آسان

۳۱. إِنْ تَجْتَنِبُوا: اگر دوری کنید - كِبَائِرَ:

گناهان بزرگی - مَا تُهْنُونَ: که نهی

شده اید - نُكْفِّرْ: می پوشانیم - نُدْخِلْكُمْ: شما را وارد می کنیم - مُدْخَلًا كَرِيمًا: جایگاهی والا

۳۲. لَا تَتَمَنَّوْا: آرزو نکنید - فَضَّلَ: برتری داده است - الرِّجَالِ: مردان - مِمَّا: من + ما - اسْأَلُوا: درخواست کنید

۳۳. لِكُلِّ... مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ: برای هر میراثی از پدر و مادر - مَوَالِي: وارثانی - مِمَّا: رک: ۳۲ - الْأَقْرَبُونَ: خویشان -

عَقَدْتَ أَيْمَانَكُمْ: (با آنان) پیمان بسته اید - مَاتُوهُمْ: به آنان بدهید - شَهِيدًا: گواه

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَ يُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ
يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَ خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾ يَتَّبِعُهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَ لَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَْ عُدْوَانًا
وَ ظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَ كَانَ ذَلِكَْ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ إِنْ تَجْتَنِبُوا كِبَائِرَ مَا تُهْنُونَ عَنْهُ
نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ نُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾
وَ لَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ
نُصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نُصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ
وَ سَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ وَ لِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَ الْآقْرَبُونَ وَ الَّذِينَ عَقَدْتُمْ أَيْمَانَكُمْ فَآتَوْهُمْ
نُصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

۳۴. **الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ** : مردان سرپرستی دارند - **بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ** : به خاطر برتری‌هایی که خداوند داده است - **الصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ** : زنان صالح، مطیع (خدا و شوهران) هستند - **حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ** : در غیاب (همسرانشان) حافظ (منافع آنان) اند - **بِمَا حَفِظَ اللَّهُ** : به خاطر آنچه که خدا (از حقوقشان) حفظ کرده است - **تَخَافُونَ** : می‌ترسید - **نُشُورُهُنَّ** : نافرمانی آنان - **عِظُوهُنَّ** : آنان را پند دهید - **أَهْجُرُوهُنَّ** : از آنان دوری کنید - **المُضَاجِعُ** : بسترها - **إِنْ أَطَعْتَكُمْ** : اگر از شما اطاعت کنند - **لَا تَبْغُوا** : نجوید

۳۵. **إِنْ خِفْتُمْ** : اگر بترسید - **شِقَاقٌ** : ناسازگاری، جدایی - **ابْعَثُوا** : بگمارید - **حَكَمًا** : یک داور - **أَهْلِيهِ** : خانواده مرد - **إِنْ يُرِيدَا** : اگر (آن دو نفر) بخواهند -

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَ إِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَ حَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَ بِذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسْكِينِ وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْجَارِ الْجُنُبِ وَ الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ وَ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَ يَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٧﴾

يُوفِّقُ : سازگاری و همدلی ایجاد می‌کند - **خَبِيرًا** : آگاه

۳۶. **الْوَالِدَيْنِ** : پدر و مادر - **ذِي الْقُرْبَىٰ** : خویشاوند - **الْيَتَامَىٰ** : یتیمان - **الْمَسْكِينِ** : بینوایان - **الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ** : همسایه نزدیک - **الْجُنُبِ** : بیگانه، دور - **الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ** : همنشین، یار - **ابْنِ السَّبِيلِ** : در راه مانده - **مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ** : کنیزان و غلامانتان - **لَا يُحِبُّ** : دوست ندارد - **مُخْتَالًا** : متکبر - **فَخُورًا** : فخر فروش

۳۷. **يَبْخُلُونَ** : بخل می‌ورزند - **يَكْتُمُونَ** : پنهان می‌کنند - **آتَاهُمُ** : به آنان داده است - **اعْتَدْنَا** : آماده کرده‌ایم - **مُهِينًا** : خوارکننده

۳۸. يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند - رِثَاء:

برای خودنمایی - اليوم الآخر: روز قیامت -

يَكُنْ: باشد - قَرِينًا: همدم - سَاءَ

قَرِينًا: چه بد همدمی است

۳۹. اليوم الآخر: رک: ۳۸ - أَنْفَقُوا:

رک: ۳۸ - مِمَّا: من + ما - رَزَقَهُمْ: به

آنان روزی داده است

۴۰. مِثْقَالَ: به اندازه - إِنْ تَكُ: اگر باشد -

حَسَنَةً: خیر و خوبی - يُضْعِفُهَا: آن

را چندین برابر می کند - يُوتُ: می دهد -

لَدُنْهُ: نزد خویش

۴۱. كَيْفَ: (حال آنان) چگونه است؟ -

جِئْنَا...: بیاوریم - شَهِيدٌ: گواهی -

هَؤُلَاءِ: اینان

۴۲. يَوَدُّ: آرزو می کنند - عَصَا:

نافرمانی کردند - لَوْ تَسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ:

ای کاش با خاک یکسان می شدند -

لَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا: هیچ سخنی را نمی توانند از خدا پنهان کنند

۴۳. لَا تَقْرَبُوا: نزدیک نشوید - وَأَنْتُمْ سُكْرَى: در حالی که مست هستید - حَقِّ تَعْلَمُوا: تا اینکه بدانید - جُنُبًا: در

حال جنابت - إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ: (داخل مسجد نشوید) مگر اینکه رهگذر باشید - حَقِّ تَغْتَسِلُوا: تا غسل کنید -

كُنْتُمْ مَرْضَى: مریض بودید - الْغَائِطُ: قضای حاجت - لِمَسَّمُ: نزدیکی کردید - لَمْ تَجِدُوا: نیافتید - تَتِمَّمُوا: تیمم

کنید - صَعِيدًا طَيِّبًا: سطحی پاک از زمین - امسحوا: مسح کنید - بِوُجُوْهِكُمْ: قسمتی از صورت هایتان -

أَيْدِيكُمْ: دستانتان - عَفْوًا: بسیار درگذرنده

۴۴. أَلَمْ تَرَ: آیا ننگریستی؟ - اوتوا: داده شده اند - يَشْتَرُونَ: می خرند - الضَّلَلَّةُ: گمراهی - يُرِيدُونَ: می خواهند -

أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ: که (شما هم) گمراه شوید

۴۵- **أَعْلَمُ**: دانستر - **بِأَعْدَائِكُمْ**: به

(حال) دشمنانتان - **وَلِيًّا**: (برای) سرپرستی

- **كَفَى بِاللَّهِ**: خدا کافی است - **نَصِيرًا**:

(برای) یآوری

۴۶- **هَادُوا**: یهودی شدند - **يُحَرِّفُونَ**:

تغییر می دهند - **الْكَلِمَ**: سخنان (الهی

و احکام) - **مَوَاضِعُهُ**: محل هایش -

سَمِعْنَا: شنیدیم - **عَصَيْنَا**: نافرمانی

کردیم - **إِسْمَعُ**: بشنو - **غَيْرَ مُسْمِعٍ**:

ای کاش ناشنواگردی - **رَاعِنَا**: ما را

مراعات کن (ظاهراً این کلمه در زبان

عبری معنای ناپسندی دارد و به زبان

آوردن آن برای یهودیان در مقابل

پیامبر به عنوان ناسزا بوده است) - **لَيَّا**

بِالسَّيِّئَاتِ: با زبان هایشان (حقایق را از

محور اصلی) منحرف می کنند - **طَعْنًا**:

(به قصد) طعنه زدن - **أَطَعْنَا**: اطاعت

کردیم - **أَنْظَرْنَا**: به ما توجه کن - **خَيْرًا**:

بهتر - **أَقْوَمَ**: استوارتر

۴۷- **أوتوا**: داده شده اید - **ءَامِنُوا**:

ایمان بیاورید - **نَزَّلْنَا**: نازل کردیم -

مُصَدِّقًا: تصدیق کننده - **مَا مَعَكُمْ**: آنچه با شماست (تورات و انجیل) - **أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا**: چهره هایی را محو کنیم

(ابزار شناخت را از آنان بگیریم) - **نَزَّهَهَا عَلَى أَدْبَارِهَا**: آن ها را به عقب (قهقرا) برگردانیم - **نَلْعَنَهُمْ**: آنان را مسخ کنیم -

أَصْحَابِ السَّبْتِ: گروهی از یهود که حکم روز شنبه را زیر پا گذاشتند

۴۸- **لَا يَغْفِرُ**: نمی آمرزد - **مَادُونُ**: غیر از - **قَدْ افْتَرَىٰ إِيْمًا**: قطعاً با دروغی که بافته مرتکب گناهی شده است

۴۹- **أَلَمْ تَرَ**: آیا نگرستی؟ - **يُزَكُّونَ**: به پاکی می ستایند - **لَا يَظْلَمُونَ فَتِيْلًا**: ذره ای به آنان ظلم نخواهد شد - **فَتِيْلًا**: رشته

وسط هسته خرما

۵۰- **يَفْتَرُونَ... الْكَذِبَ**: دروغ می بندند - **كَفَىٰ بِهِ**: همین (دروغ) کافی است - **إِيْمًا**: (به عنوان) گناهی

۵۱- **أَلَمْ تَرَ**: رک: ۴۹ - **أوتوا**: داده شده اند - **الْحَبِيتِ**: هر معبود غیر خدا (اشاره به یکی از بت های قریش بوده) - **الطَّاغُوتِ**:

هر معبود غیر خدا که طغیانگر است (در اصل نام یکی از بت های قریش بوده است) - **هَؤُلَاءِ**: اینان - **أَهْدَىٰ... سَبِيلًا**:

راه یافته تر

٥٢. **لَنْ نَجِدَ** : هرگز نخواهی یافت -
نَصِيرًا : یاورى

٥٣. **الْمَلِكِ** : پادشاهى - **إِذَا** : در این
 صورت - **لَا يُؤْتُونَ ... نَقِيرًا** : کمترین
 چیزی نمی دهند - **نَقِيرًا** : سوراخ پشت
 هسته خرما

٥٤. **يَحْسُدُونَ** : حسودى می کنند -
ءَاتِلُهُمْ : به آنان داده - **مُلْكًا** : رى : ٥٣

٥٥. **صَدَّ عَنْهُ** : از آن رو گردانند -
كَفَى بِ... : كافى است - **سَعِيرًا** : (به عنوان)
 آتشى افروخته

٥٦. **سَوْفَ نُصْلِيهِمْ** : به زودى آنان را
 وارد می کنیم و می سوزانیم - **كُلَّمَا** :
 هرگاه - **نَضِجَتْ** : بریان شود و بسوزد -
جُلُودُهُمْ : پوست هایشان - **بَدَلْنَاهُمْ** :
 جایگزین آن پوست ها می کنیم -
لِيَذُوقُوا : تا بجشند - **عَزِيزًا** : همیشه

پیروز

٥٧. **سَنُدْخِلُهُمْ** : به زودى آنان را داخل می کنیم - **الْأَنْهَارُ** : نهرها - **أَبَدًا** : برای همیشه - **مُطَهَّرَةً** : پاک شده - **ظِلًّا**
ظَلِيلًا : سایه ای گسترده و دائمی (رفاه و آسایش تمام)

٥٨. **أَنْ تُؤَدُّوا** : که بازگردانید - **أَهْلِيهَا** : صاحبانشان - **حَكَمْتُمْ** : داوری کردید - **أَنْ تَحْكُمُوا** : (شما را امر می کند) که
 داوری کنید - **نِعَمًا** : چه نیکوست آنچه که - **يَعْظُمُكُمْ** : به شما پند می دهد - **سَمِيعًا** : شنوا

٥٩. **أَطِيعُوا** : اطاعت کنید - **أُولَى الْأَمْرِ** : صاحبان امر (ائمه ی معصومین) - **إِنْ تَنَازَعْتُمْ** : اگر با یکدیگر اختلاف و ستیز
 کنید - **رُدُّوهُ** : آن را ارجاع دهید (عرضه کنید) - **إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ** : اگر ایمان دارید - **الْيَوْمَ الْآخِرِ** : روز قیامت - **خَيْرٍ** :
 بهتر - **أَحْسَنُ تَأْوِيلًا** : (دارای) سرانجام نیکوتر

۶۰ **عَرِّمُ** تَرَّ: آیا ننگریستی؟ - **يَزْعُمُونَ**: می‌پندارند - **يُرِيدُونَ**: در حالی که می‌خواهند - **أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى ...**: که داوری را به سوی ... ببرند - **وَقَدْ أَمَرُوا**: در حالی که امر شده‌اند - **يُرِيدُ**: می‌خواهد - **أَنْ يُضِلَّهُمْ**: که آنان را گمراه کند - **ضَلَّالًا بَعِيدًا**: گمراهی زیادی

۶۱ **عَرِّمُ** قِيلَ: گفته شود - **تَعَالَوْا**: بیایید ، روی آورید - **رَأَيْتَ**: می‌بینی - **يَصُدُّونَ**: **عَنْكَ صُدُّوا**: به کلی از تو روی می‌گردانند
۶۲ **كَيْفَ**: (حال آنان) چگونه است؟ - **أَصَابَتْهُمْ**: به آنان برسد - **مَا قَدَّمَتْ** **أَيْدِيهِمْ**: آنچه پیش فرستاده‌اند - **جَاءَوْكَ**: به سوی تو می‌آیند - **يَحْلِفُونَ**: (در حالی که) سوگند می‌خورند - **إِنْ أَرَدْنَا**:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُتَفَقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَقًّا يُحْكِمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

نخواستیم - **تَوْفِيقًا**: سازش دادن

۶۳ **عَرِّمُ** **أَعْرِضْ**: صرف نظر کن - **عَنْهُمْ**: از (مجازات) آنان - **عِظْهُمْ**: آنان را پند ده - **فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا**: سخنی رسا و مؤثر در جانشان
۶۴ **لِيُطَاعَ**: برای اینکه مورد اطاعت قرار گیرد - **جَاءُوكَ**: نزدت می‌آمدند - **اسْتَغْفَرُوا**: آمرزش می‌خواستند - **لَوَجَدُوا**: قطعاً می‌یافتند - **تَوَّابًا**: بسیار توبه‌پذیر
۶۵ **عَرِّمُ** **فَلَا وَرَبِّكَ**: نه، به پروردگارت سوگند - **حَقًّا يُحْكِمُوكَ**: تا اینکه تو را داور قرار دهند - **شَجَرَ**: اختلاف افتاده - **لَا يَجِدُوا**: رک : ۶۴ - **حَرَجًا**: احساس ناراحتی - **مِمَّا**: من + ما - **قَضَيْتَ**: قضاوت (حکم) کرده‌ای - **يُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا**: کاملاً تسلیم شوند

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾ وَإِذَا لَا تَأْتِيهِمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ اَنْفِرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

۶۶- **لَوْ أَنَّا كَتَبْنَا:** اگر ما مقرر می کردیم -

أَنْ اقْتُلُوا: که بکشید - **أَنْفُسَكُمْ:**

یکدیگر- **اُخْرَجُوا:** بیرون روید - **دِیَارِکُمْ:**

سرزمینتان - **یُوعَظُونَ:** پند داده می شوند-

خَيْرًا: بهتر - **أَشَدَّ تَثْبِيتًا:** استوارتر

(برای ایمانشان)

۶۷- **إِذَا:** در این صورت - **لَا تَأْتِيهِمْ:** حتماً

به آنان می دادیم - **لَدُنَّا:** نزد خودمان

۶۸- **هَدَيْنَاهُمْ:** حتماً آنان را هدایت

می کردیم - **صِرَاطًا:** راه (آشکار و وسیع)

۶۹- **يُطِيع:** اطاعت کند - **أَنْعَمَ:** نعمت داده-

الصِّدِّيقِينَ: کسانی که به خاطر

راستگویی بسیار و تصدیق حقائق به

مقام والایی دست یافته اند - **الشُّهَدَاءُ:**

شهیدان ، گواهان - **حَسُنَ ... رَفِيقًا:** چه

رفیق (و همدم) های خوبی هستند

۷۰- **كَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا:** علم خدا کافی است

۷۱- **خُذُوا حِذْرَكُمْ:** سلاحتان را

برگیرید، با تمام توان آماده دفاع باشید - **انْفِرُوا:** (برای جهاد) بیرون روید - **ثُبَاتٍ:** گروه، گروه

۷۲- **لَيُبَطِّئَنَّ:** (به خدا قسم در کار جنگ) درنگ و تأخیر می کنند - **إِنْ أَصَابَتْكُمْ:** اگر به شما رسد - **أَنْعَمَ:** رک: ۶۹ -

لَمْ أَكُنْ: نبودم - **شَهِيدًا:** همراه ، حاضر

۷۳- **لَئِنْ أَصَابَكُمْ:** اگر به شما رسد - **لَيَقُولَنَّ:** حتماً می گوید - **كَأَنَّ:** چنانچه گویی - **لَمْ تَكُنْ:** نبوده - **يَلَيْتَنِي:** ای

کاش من - **فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا:** تا به کامیابی بزرگی برسم

۷۴- **فَلْيُقَاتِلْ:** (ف + لُیْقَاتِلْ) پس باید بجنگند - **يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ:** زندگی دنیا را با آخرت مبادله می کنند -

فَيُقْتَلْ: سپس کشته شود - **يَغْلِبْ:** پیروز گردد - **سَوْفَ نُؤْتِيهِ:** به زودی به او می دهیم

۷۵. **مَا لَكُمْ** : شما را چه شود، چرا؟ - **لَا**

تُقَاتِلُونَ : نمی جنگید - **وَالْمُسْتَضْعَفِينَ** :

و (برای نجات) افراد آزار دیده و تحت

فشار - **الرِّجَالِ** : مردان - **الْوِلْدَانِ** :

کودکان - **آخِرِنَا** : ما را بیرون ببر -

الْقَرْيَةِ : شهر - **الظَّالِمِ أَهْلُهَا** : که مردمش

ستمکارند - **لَدُنْكَ** : نزد خودت - **وَلِيًّا** :

سرپرستی - **نَصِيرًا** : یاوری

۷۶. **يُقَاتِلُونَ** : رک : ۷۵ - **قَاتِلُوا** : بجنگید -

أَوْلِيَائِهِ : دوستان (هواداران) - **كَيْدٍ** :

حيله، نیرنگ

۷۷. **أَلَمْ تَرَ** : آیا ننگریستی؟ - **قِيلَ** : گفته

شد - **كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ** : (از جنگ) دست

بردارید - **أَقِيمُوا** : برپا دارید - **ءَاتُوا** :

بدهید - **الزَّكَاةَ** : بخشی از اموال که

پرداختن آن واجب است - **كُتِبَ** : مقرر

شد، واجب شد - **الْقِتَالِ** : جنگ - **إِذَا** :

یک باره - **فَرِيقٌ** : گروهی - **يُخْشَوْنَ** : می ترسند - **خَشِيَّةٌ** : ترس - **أَشَدَّ خَشِيَّةً** : ترسی بیشتر - **لَمْ** : برای چه؟ - **لَوْلَا**

أَخَّرْتَنَا : چرا به ما مهلتی ندادی؟ - **أَجَلٍ قَرِيبٍ** : مهلت نزدیک (زمان مرگ) - **مَتَاعٌ** : وسیله بهره‌مندی - **خَيْرٌ** : بهتر -

إِنَّقَى : تقوا پیشه کند - **لَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا** : ذره‌ای به شما ظلم نخواهد شد - **فَتِيلًا** : رشته وسط هسته خرما

۷۸. **أَيْنَمَا** : هر کجا - **يُدْرِكْكُمْ** : شما را در می‌یابد - **الْمَوْتُ** : مرگ - **وَلَوْ** : هر چند - **بُرُوجٍ** : برج‌هایی، دژهایی -

مُشِيدَةً : مستحکم - **إِنْ تُصِيبْهُمْ** : اگر به آنان رسد - **حَسَنَةً** : خیر و خوبی (نعمت و گشایشی) - **مَالٍ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ** :

این قوم را چه می‌شود، چرا؟ - **لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا** : به فهم هیچ سخنی حتی نزدیک نمی‌شوند

۷۹. **أَصَابَكَ** : به تو برسد - **حَسَنَةً** : رک : ۷۸ - **كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا** : خدا برای گواه بودن کافی است

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِيَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

۸۰. **يُطِيعُ**: اطاعت کند - **قَدْ أَطَاعَ**: قطعاً

اطاعت کرده است - **تَوَلَّى**: روی گرداند -

حَفِظًا: مراقب، نگهبان

۸۱. **طَاعَةٌ**: (کار ما) اطاعت (است) -

بَرَزُوا: خارج شوند - **بَيَّتَ**: شبانه در دل

می‌پروند - **أَعْرِضْ**: (فعلاً) روی گردان -

كَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا: خدا برای اعتماد و

پشتیبانی کافی است

۸۲. **أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ**: آیا تدبّر نمی‌کنند؟ -

لَوَجَدُوا: قطعاً می‌یافتند

۸۳. **أَمْرٌ**: خبری از سپاه پیامبر - **الْأَمْنِ**:

امنیت - **الْخَوْفِ**: ترس (خطر) - **أَذَاعُوا بِهِ**:

آن را افشا و منتشر می‌کنند - **رَدُّوهُ**: آن

را ارجاع می‌دادند (گزارش می‌کردند) -

أُولِي الْأَمْرِ: ائمه معصومین - **لَعَلَّاهُ**: قطعاً

(صدق و کذب آن را) تشخیص می‌دادند -

يَسْتَنْبِطُونَهُ: (حقیقت) آن (خبر) را

بیرون می‌کشند - **لَاتَّبَعْتُمْ**: قطعاً پیروی می‌کردید

۸۴. **قَاتِلْ**: بجنگ - **لَا تُكَلَّفُ**: مکلف نیستی - **حَرِّضْ**: برانگیز (ترغیب کن) - **عَسَى**: شاید، بسا - **أَنْ يَكْفِيَ**: که

بردارد - **بَأْسٌ**: سختی (رسیده در جنگ) - **أَشَدُّ بَأْسًا**: سخت‌گیرتر - **أَشَدُّ تَنكِيلًا**: سخت‌کیفرتر

۸۵. **يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً**: موجب خیری (برای دیگران) شود - **يَكُنْ**: می‌باشد - **كِفْلٌ**: بهره‌ای - **مُقِيتًا**:

نگه‌دارنده، توانا

۸۶. **حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ**: به شما درودی (نیکی یا سلامی) فرستاده شد - **حَيُّوا**: درود بفرستید - **أَحْسَنَ**: نیکوتر - **رُدُّوْهَا**:

آن را (مثل همان) پاسخ دهید - **حَسِيبًا**: حسابگر

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ ۚ
وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ ﴿٨٧﴾ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ
فِتْنَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ
أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يَضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ ﴿٨٨﴾ لَوْ
تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ
أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ
حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾ ﴿٨٩﴾
إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ
حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يِقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ ۚ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يِقَاتِلُوكُمْ
وَالْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾ ﴿٩٠﴾
سَتَجِدُونَ ءَاخِرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ
كُلَّمَا رُزِّدُوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا ۚ فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا
إِلَيْكُمُ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
ثَقِفْتُمُوهُمْ ۚ وَأُولَٰئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾ ﴿٩١﴾

۸۷. لِيَجْمَعَنَّكُمْ: قطعاً شما را جمع

می کند - لَا رَيْبَ: (هیچ) شک نیست -

أَصْدَقُ حَدِيثًا: راستگوتر

۸۸. مَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَيْنِ: چرا شما

در مورد منافقین دو گروه شده اید؟ -

أَرْكَسَهُمْ: آنان را (در حکم کفار شمرده

و) سرنگون کرده - تُرِيدُونَ: می خواهید -

أَنْ تَهْدُوا: که هدایت کنید - أَضَلَّ: (او

را) گمراه کرده - مَنْ يَضِلُّ: هر کس را

گمراه کند - لَنْ تَجِدَ: هرگز نخواهی

یافت

۸۹. وَتَوَلَّوْا: آرزو می کنند - لَوْ تَكْفُرُونَ:

که کافر شوید - فَتَكُونُونَ: تا (شما و

آنان) باشید - سَوَاءً: یکسان، برابر -

لَا تَتَّخِذُوا: نگیرید - أَوْلِيَاءَ: دوستانی،

سرپرستانی - حَقِّ يُهَاجِرُوا: تا اینکه

مهاجرت کنند - إِنْ تَوَلَّوْا: اگر روی

بگردانند - خُذُوهُمْ: آنان را بگیرید -

اقْتُلُوهُمْ: آنان را بکشید - حَيْثُ: هر جا -

وَجَدْتُمُوهُمْ: آنان را یافتید - وَلِيًّا: سرپرست، دوست - نَصِيرًا: یاور

۹۰. يَصِلُونَ: بیبوندند - مِيثَاقٌ: پیمان محکمی - حَصِرَتْ: (در حالی که) به تنگ آمده باشد - صُدُورُهُمْ:

دل هایشان - أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ: (از) اینکه با شما بجنگند - لَسَلَّطَهُمْ: قطعاً آنان را مسلط می کرد - لَقَاتِلُوكُمْ: حتماً با

شما می جنگیدند - إِنْ اعْتَزَلُوكُمْ: اگر از شما کناره گیری کردند - الْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ: به شما پیشنهاد صلح کنند

۹۱. سَتَجِدُونَ: به زودی می یابید - ءَاخِرِينَ: (گروهی) دیگر - يُرِيدُونَ: می خواهند - أَنْ يَأْمَنُوكُمْ: که از جانب شما

ایمن (آسوده خاطر) باشند - كُلَّمَا: هرگاه، هر بار - رُزِّدُوا: (خوانده و) بازگردانده شوند - الْفِتْنَةُ: شرک - أُرْكِسُوا: سر

فرود می آورند - لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ: رک: ۹۰ - يُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ: در اصل: لَمْ يُلْقُوا... رک: ۹۰ - يَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ: در

اصل: لَمْ يَكْفُوا: دست برنداشتند - خُذُوهُمْ: رک: ۸۹ - اقْتُلُوهُمْ: رک: ۸۹ - حَيْثُ: رک: ۸۹ - ثَقِفْتُمُوهُمْ: آنان را

یافتید - سُلْطَانًا: حجتی، تسلطی

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ
 مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
 إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ
 لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ
 مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ
 إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
 فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ
 اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا
 مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا
 لِمَنْ آتَى إِلَيْكُمُ السَّلَامُ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
 عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ
 كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
 فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

۹۲. مَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ : هیچ مؤمنی حق

ندارد - أَنْ يَقْتُلَ : که بکشد - خَطَاً : از

روی اشتباه - فَتَحْرِيرُ : پس (بر او لازم

است) آزاد کردن - رَقَبَةٍ : بنده‌ای - دِيَةٌ :

خونبهای - مُسَلَّمَةٌ : کامل - أَهْلِهِ :

خانواده مقتول - أَنْ يَصَّدَّقُوا : اینکه (به

عنوان صدقه) ببخشند - عَدُوٍّ لَكُمْ : که

دشمن شماست - مِيثَاقٌ : پیمان

محکمی - لَمْ يَجِدْ : نیابد - فَصِيَامُ : پس

(بر او لازم است) روزه - شَهْرَيْنِ : دو ماه -

مُتَتَابِعَيْنِ : پی‌پی - تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ : (این

احکام) به عنوان رحمتی و برگشتی از

جانب خدا بر شما (است)

۹۳. مُتَعَمِّدًا : از روی عمد - أَعَدَّ : آماده

کرده است

۹۴. ضَرَبْتُمْ : (برای جهاد) سفر کردید -

تَبَيَّنُوا : (در تشخیص مؤمن و کافر)

دقت کنید - آتَى إِلَيْكُمُ السَّلَامُ : (با سلام کردن) به شما اظهار اسلام کند - لَسْتَ : نیستی - تَبْتَغُونَ : (در حالی که)

طلب می کنید - عَرَضَ : سرمایه نا پایدار (غنیمت) - مَغَانِمُ : غنیمت‌ها - مَنْ : منت نهاد - خَبِيرًا : آگاه

تج

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا فَاُولَٰئِكَ مَاوُنُهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَاُولَٰئِكَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا ضَرَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿١٠١﴾

۹۵. لَا يَسْتَوِي: برابر نیستند - الْقَاعِدُونَ:

(در خانه)نشستگان، کسانی که جهاد را

ترک می کنند - أُولِي الضَّرَرِ: آسیب دیدگان

(از بیماری یا ...)، افراد معذور - وَعَدَ اللَّهُ

الحُسْنَى: وعده نیکو داده است - فَضَّلَ:

برتری داده است

۹۷. تَوَفَّاهُم: جانشان را می گیرند -

ظَالِمِي: در اصل: ظالمین: در حالی که

ظلم کرده اند - فِيمَ: در چه (حالی از نظر

دین) - مُسْتَضْعَفِينَ: افراد آزار دیده و

تحت فشار - أَلَمْ تَكُنْ: مگر نبود -

فَهَاجِرُوا: تا مهاجرت کنید - مَاوُنُهُم:

جایگاهشان - سَاءَتْ مَصِيرًا: چه بد سر

انجامی است

۹۸. الْمُسْتَضْعَفِينَ: رک: ۹۷ - الرِّجَالِ:

مردان - الْوِلْدَانِ: کودکان -

لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً: نمی توانند که

چاره اندیشی کنند - لَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا: راه به جایی نمی برند

۹۹. عَسَى: شاید، چه بسا - أَنْ يَعْفُوَ: که درگذرد - عَفُوا: بسیار درگذرنده

۱۰۰. يُهَاجِرْ: مهاجرت کند - يَجِدْ: می یابد - مُرْعَمًا: جایگاه های امن (و دور از دسترس دشمن) - سَعَةً: گشایشی

(در رزق) - يُدْرِكُهُ: او را دریابد - الْمَوْتُ: مرگ - قَدْ وَقَعَ: قطعاً واجب شده است

۱۰۱. ضَرَيْتُمْ: سفر کردید - جُنَاحٌ: گناهی - أَنْ تَقْصُرُوا: که کم (کوتاه) کنید - إِنْ خِفْتُمْ: اگر بترسید - أَنْ يَفْتِنَكُمُ:

که (در نماز) به شما آزار یا آسیب (مالی یا جانی) برسانند - عَدُوًّا: دشمنی

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَبَكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

۱۰۲. فَأَقَمْتَ : و (بخواهی به جماعت) برپا کنی - الصَّلَاةُ : نماز (خوف) - فَلْتَقُمْ : (فَ + لَتَقُمْ) پس باید (به نماز) بایستند - وَلْيَأْخُذُوا : (وَ + لِيَأْخُذُوا) و باید بگیرند (بردارند) - فَلْيَكُونُوا : (فَ + لِيَكُونُوا) - مِنْ وَرَائِكُمْ : پشت سرتان (صف کشیده در مقابل دشمن) - وَلِتَأْتِ : (وَ + لِيَأْتِ) و باید بیایند - أُخْرَى : دیگری - لَمْ يُصَلُّوا : (که) نماز نخوانده‌اند - فَلْيُصَلُّوا : (فَ + لِيُصَلُّوا) و رکعت دوم را بخوانند - وَلْيَأْخُذُوا : (وَ + لِيَأْخُذُوا) و باید حفظ کنند - حِذْرُهُمْ : احتیاط و هوشیاری‌شان - وَذَ : آرزو می‌کند - لَوْ تَغْفُلُونَ : که غافل شوید - أَمْتِعَتِكُمْ : تجهیزاتتان - فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ : تا بر شما یورش برند - مَيْلَةً وَاحِدَةً : با یک

حملة (غافلگیرانه) - لَاجُنَاحَ : (هیچ) گناهی نیست - أَذًى : آزار ، ناراحتی - مَطَرٍ : باران - كُنْتُمْ مَرْضَى : مریض بودید - أَنْ تَضَعُوا : که کنار بگذارید - وَخُذُوا حِذْرَكُمْ : ولی احتیاط و هوشیاری خود را حفظ کنید - أَعَدَّ : آماده کرده است - مُهِينًا : خوارکننده

۱۰۳. قَضَيْتُمْ : به جای آوردید - اَدْكُرُوا : یاد کنید - قِيَامًا : ایستاده - قُعُودًا : نشسته - عَلَى جُنُوبِكُمْ : در حالیکه بر پهلوهایتان (خوابیده‌اید) - اطْمَأْنَنْتُمْ : آرامش یافتید - أَقِيمُوا : برپا دارید - كِتَابًا : فريضه مقرر - مَوْقُوتًا : زمان‌بندی شده

۱۰۴. لَا تَهِنُوا : سستی نکنید - ابْتِغَاءَ : طلب (تعقیب) - إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ : اگر درد می‌کشید - تَرْجُونَ : امید دارید

۱۰۵. لِتَحْكُمَ : تا داوری کنی - أَرَبَكَ : به تو ارائه کرده و شناسانده - لَا تَكُنَ : نباش - خَصِيمًا : مدافع

وَاسْتَغْفِرِ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾ هَآأَنْتُمْ هَآؤَآءَ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوًءًا أَوْ يَظْلِمِ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾ وَمَنْ يَكْسِبِ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبْهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ وَمَنْ يَكْسِبِ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿١١٢﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَصْرِوْنَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

۱۰۶. استغفر: آمرزش بخواه

۱۰۷. لا تجادل عن: از ... دفاع نکن -

يختانون: خیانت می کنند - خَوَّانًا: بسیار

خائن - اَثِيمًا: بسیار گناهکار

۱۰۸. يستخفون: پنهان می کنند -

يُبَيِّتُونَ: شبانه در دل می پرورند - مَا لَا

يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ: سخنی را که (خداوند)

نمی پسندد - مُحِيطًا: دارای احاطه

۱۰۹. هَآأَنْتُمْ هَآؤَآءَ: هان! این شماید -

جادلتم عن: رک: ۱۰۷ - مَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ

عَنْهُمْ: چه کسی از آنان در برابر خدا

دفاع می کند؟ - وَكِيلًا: حافظ (حامی)

۱۱۰. يستغفر: رک: ۱۰۶ - يَجِدُ:

می یابد

۱۱۱. اِثْمًا: گناهی - عَلَى نَفْسِهِ: به زیان

خودش

۱۱۲. خَطِيئَةً: گناهی (غیر عمدی) -

اِثْمًا: گناهی (عمدی) - يَرْمِ: متهم کند (نسبت دهد) - بَرِيئًا: (فرد) بی گناهی - قَدِ احْتَمَلَ: قطعاً بار ... را بر دوش

کشیده است - بُهْتَانًا: تهمت ناروایی

۱۱۳. هَمَّتْ: قطعاً تصمیم گرفته بودند - أَنْ يُضِلُّوكَ: که تو را (از داورى درست) گمراه کنند - مَا يَصْرِوْنَكَ مِنْ

شَيْءٍ: هیچ ضررى به تو نمى رسانند - عَلَّمَكَ: به تو یاد داده - لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ: نمى دانستى

۱۱۴. **نَجْوَاهُمْ** : سخنان درگوشی (و)

محرمانه) آنان - **إِلَّا مَنْ ...** : مگر (در سخنان و نجواهای) کسی که ... - **مَعْرُوفٍ** : کار نیک و شایسته - **إِبْتِغَاءً** : در طلب - **مَرْضَاتٍ** : خشنودی - **سَوْفَ نُؤْتِيهِ** : به زودی به او می‌دهیم

۱۱۵. **يُشَاقِقِ** : مخالفت (و دشمنی) کند - **مَا تَبَيَّنَ** : اینکه آشکار شود - **يَتَّبِعِ** : پیروی کند - **تَوَلَّى** : او را واگذاریم - **تَوَلَّى** : رو کرده است - **نُصْلِهِ** : او را وارد می‌کنیم و می‌سوزانیم - **سَاءَتْ مَصِيرًا** : سرانجام بدی است

۱۱۶. **لَا يَغْفِرُ** : نمی‌آمرزد - **قَدْ ضَلَّ** : قطعاً گمراه شده است - **ضَلَالًا بَعِيدًا** : گمراهی زیادی

۱۱۷. **إِنْ يَدْعُونَ** : نمی‌خوانند، نمی‌پرستند - **إِنَّمَا** : ماده‌هایی (منظور بت‌هایی مثل لات ، عزى و مناة است) - **مَرِيدًا** : سرکش، شرور

۱۱۸. **لَا تَخْذَنْ** : (قسم می‌خورم) حتماً بگیرم - **مَفْرُوضًا** : معین

۱۱۹. **لَا ضَلَّتْهُمْ** : (قسم می‌خورم) حتماً آنان را گمراه کنم - **لَأْمَنِيَّتَهُمْ** : (قسم می‌خورم) حتماً آنان را غرق آرزوها (ی دور و دراز) کنم - **لَأْمُرْتَهُمْ** : (قسم می‌خورم) حتماً آنان را وادار کنم - **فَلْيَكُنَّ** : (به رسم جاهلیت) ببرند، بشکافند - **ءَاذَانُ** : گوش‌ها - **الْأَنْعَامُ** : چهارپایان (شتر، گاو، گوسفند) - **فَلْيَغْيِرُنَّ** : تا تغییر بدهند - **يَتَّخِذُ** : بگیرد - **وَلِيًّا** : سرپرست - **قَدْ خَسِرَ** : قطعاً زیان کرده است

۱۲۰. **يَعْدُهُمْ** : به آنان (انسان‌ها) وعده می‌دهد - **يُمْنِيهِمْ** : رک : ۱۱۹ - **غُرُورًا** : فریب

۱۲۱. **مَأْوَاهُمْ** : جایگاهشان - **لَا يَجِدُونَ** : نمی‌یابند - **مَحِيصًا** : (هیچ) راه گریزی

۱۲۲

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ ۱۱۴ وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝ ۱۱۵ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ۝ ۱۱۶ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنثًا ۖ وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ۝ ۱۱۷ لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا تَخْذَنْ مِنْ عِبَادِكِ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ۝ ۱۱۸ وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا لَأْمَنِيَّتَهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَكُنَّ ءَاذَانُ الْإِنْعَامِ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَغْيِرُنَّ خَلْقَ اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ۝ ۱۱۹ يَعْدُهُمْ وَيُمْنِيهِمْ وَمَا يَعْدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۝ ۱۲۰ أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ۝ ۱۲۱

۱۲۲. سَنُدْخِلُهُمْ : به زودی آنان را داخل می‌کنیم - الْأَنْهَارُ : نهرها - أَبَدًا : برای همیشه - أَصْدَقُ ... قِيلًا : راستگوتر

۱۲۳. آمَانِيْكُمْ : آرزوهای شما، دلخواه شما - يُجْزِيْهِ : کیفرش را می‌بیند - لَا يُجِدُ : نمی‌یابد - وَلِيًّا : (هیچ) سرپرستی - نَصِيرًا : (هیچ) یاور

۱۲۴. ذَكَرٍ : مرد - أَنْثَى : زن - لَا يُظْلَمُونَ : نَقِيرًا : ذره‌ای به آنان ظلم نمی‌شود - نَقِيرًا : سوراخ وسط هسته خرما

۱۲۵. مَنْ أَحْسَنُ دِينًا : چه کسی در دینداری بهتر است؟ - مِّنْ : مین + مَن - أَسْلَمَ وَجْهَهُ : خودش را تسلیم کند - مُحْسِنٌ : نیکوکار - اتَّبَعَ : پیروی کند - مَلَّةٌ : آیین - حَنِيفًا : حق‌گرا - اتَّخَذَ :

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾ لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سَوَاءً يُجْزَ بِهِ وَلَا يُجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ كَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا ﴿١٢٦﴾ وَیَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتْلَىٰ النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَرَغِبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

گرفت - خَلِيلًا : دوست

۱۲۶. مُحِيطًا : دارای احاطه

۱۲۷. یَسْتَفْتُونَكَ : از تو می‌پرسند - فی : در باره - یُفْتِيكُمْ : برای شما حکم می‌کند - یُتْلَى : خوانده می‌شود - فی یَتْلَى النِّسَاءِ : در باره زنان و دختران یتیم - لَا تُؤْتُونَهُنَّ : به آنان نمی‌دهید - مَا كُتِبَ : آنچه (از حقوق طبیعی) مقرر شده - رَغِبُونَ : تمایل ندارید - أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ : که آنان را به همسری (خود) درآورید - وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ : و (در باره) کودکان آزار دیده تحت فشار - أَنْ تَقُومُوا ... بِالْقِسْطِ : (حکم می‌کند) که عدالت را برقرار کنید

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَدْرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

۱۲۸. امْرَأَةٌ: زنی - خَافَتْ: بترسد - مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا: از بی میلی شوهرش (در ادای حقوق زن) - إِعْرَاضًا: رویگردانی - لَا جُنَاحَ: (هیچ) گناهی نیست - أَنْ يُصْلِحَا... صُلْحًا: که به گونه ای صلح کنند - خَيْرٌ: بهتر - أُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ: بخل در جانها سرشته شده است - إِنْ تُحْسِنُوا: اگر به نیکی رفتار کنید - تَتَّقُوا: تقوا پیشه کنید - خَبِيرًا: آگاه

۱۲۹. لَنْ تَسْتَطِيعُوا: هرگز نمی توانید - أَنْ تَعْدِلُوا: که به عدالت رفتار کنید - وَلَوْ حَرَصْتُمْ: هرچند به شدت علاقه مند باشید - لَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ: کاملاً (به یک طرف) متمایل نشوید - فَتَدْرُوهَا: در نتیجه او (زن دیگر) را رها کنید - الْمُعَلَّقَةِ: بلا تکلیف - إِنْ تُصْلِحُوا: اگر

سازش کنید - تَتَّقُوا: رک: ۱۲۸

۱۳۰. إِنْ يَتَفَرَّقَا: اگر جدا شوند - يُغْنِ: بی نیاز می کند - سَعَتِهِ: گشایش (وسعت) خود - وَاسِعًا: گشایش گر

۱۳۱. لَقَدْ وَصَّيْنَا: قطعاً سفارش کردیم - أُوتُوا: داده شده اند - إِنْ اتَّقُوا: که تقوا پیشه کنید - حمِيدًا: همیشه

ستوده

۱۳۲. كَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا: خدا برای اعتماد و پشتیبانی کافی است

۱۳۳. إِنْ يَشَأْ: اگر بخواهد - يُذْهِبْكُمْ: شما را (از بین) می برد - يَأْتِ بِ...: ... را می آورد - آخَرِينَ: گروهی دیگر -

قَدِيرًا: توانا

۱۳۴. كَانَ يُرِيدُ: بخواهد - سَمِيعًا: همیشه شنوا

۱۳۵. **كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ** : همواره در
 اقامه عدل پایدار باشید - **شُهَدَاءَ** : گواهی
 دهندگانی - **وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ** : هرچند
 به زیان خودتان باشد - **وَالَّذِينَ** : پدر و
 مادر - **الْأَقْرَبِينَ** : خویشان - **إِنْ يَكُنْ** : اگر
 باشد - **عَنِيًّا** : بی نیاز - **أُولَى** : سزاوارتر -
بِهِمَا : به رعایت حال فقیر و غنی - **لَا**
تَتَّبِعُوا : پیروی نکنید - **الْهَوَى** : هوای
 نفس - **أَنْ تَعْدِلُوا** : تا مبدا (از حق)
 عدول کنید - **إِنْ تَلَوْا** : اگر (با گرداندن
 زبان، حق را) تحریف کنید - **تُعْرِضُوا** :
 (از گواهی) روی گردانید - **خَبِيرًا** : آگاه
 ۱۳۶. **ءَامِنُوا** : ایمان بیاورید - **نَزَّلَ** : نازل
 کرده است - **الْيَوْمَ الْآخِرِ** : روز قیامت -
قَدْ ضَلَّ : قطعاً گمراه شده است - **ضَلَلًا**
بَعِيدًا : گمراهی زیادی

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ
 وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا
 أَوْ فَقِيرًا فَاللّٰهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ
 تَلَوْا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
 عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
 ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ
 كَفَرُوا ثُمَّ ءَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
 سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾ بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ الَّذِينَ
 يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيْدِيَهُمْ
 عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي
 الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَةَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا
 فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخْرُجُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَاً مِثْلَهُمْ
 إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

۱۳۷. **ءَادُوا كُفْرًا** : بر کفرشان افزودند - **لَمْ يَكُنِ اللَّهُ** : خداوند (اصلاً) قصد ندارد - **لِيَغْفِرَ لَهُمْ** : که آنان را ببامزد

۱۳۸. **بَشِّرِ** : مژده بده

۱۳۹. **يَتَّخِذُونَ** : می گیرند - **أَوْلِيَاءَ** : سرپرستانی، دوستانی - **مِنْ دُونِ** : به جای - **يَتَّبِعُونَ** : طلب می کنند

۱۴۰. **قَدْ نَزَّلَ** : رک : ۱۳۶ - **أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ** : که هرگاه شنیدید - **يُكْفَرُ بِهَا** : انکار می شود - **يُسْتَهْزَأُ بِهَا** : مسخره می شود -
لَا تَقْعُدُوا : ننشینید - **حَتَّىٰ يَخْرُجُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ** : تا اینکه به سخن دیگری وارد شوند (بپردازند) - **إِذَا** : در این
 صورت - **جامعُ** : جمع کننده